

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ОҚУ-АҒARTУ МИНИСТРЛІГІ

ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГ КАБИНЕТІН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ЖАБДЫҚТАУ БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР

«ӨРКЕН» балалардың әл-ауқатын арттыру ұлттық ғылыми-практикалық институты» КеАҚ Ғылыми-әдістемелік кеңесімен ұсынылған (2026 жылғы 14 сәуірдегі №4 хаттама).

Педагог-психолог кабинетін ұйымдастыру және жабдықтау бойынша әдістемелік ұсынымдар. Әдістемелік ұсынымдар. – Алматы: «Өркен» балалардың әл-ауқатын арттыру ұлттық ғылыми-практикалық институты, 2026. – 48 б.

АННОТАЦИЯ

Әдістемелік ұсынымдар орта және орта арнаулы білім беру ұйымдарының педагог-психологтері мен басшыларына арналған. Кабинет кеңістігі мен жабдықталуына қойылатын талаптар келесі нормативтік-құқықтық құжаттарға сәйкес жүйелендірілді: «Мектепке дейінгі, орта білім беру ұйымдарын, сондай-ақ арнайы білім беру ұйымдарын жабдықтаумен және жиһазбен жарақтандыру нормаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 22 қаңтардағы №70 бұйрығы (2017 жылғы 29 желтоқсандағы №662, 2023 жылғы 3 шілдедегі №193 өзгерістермен), бұдан әрі – №70 бұйрық [1]; Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 5 тамыздағы № ҚР ДСМ-76 бұйрығымен бекітілген «Білім беру объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидалары, бұдан әрі – №76 бұйрық [2]; «Адамға әсер ететін физикалық факторларға қойылатын гигиеналық нормативтерді бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2022 жылғы 16 ақпандағы № ҚР ДСМ-15 бұйрығы, бұдан әрі – №15 бұйрық [3]; «Білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2025 жылғы 29 сәуірдегі №92 бұйрығы, бұдан әрі – №92 бұйрық [4].

Кабинетті аймақтарға бөлу, жиһазды іріктеу, жарықтық-түстік безендіру, кабинет қауіпсіздігіне қойылатын талаптар, техникалық, диагностикалық және дамытушы жабдықтау мәселелері қарастырылған. Үлгілік тізбелер, аймақтарға бөлу сызбалары және практикалық ұсынымдар берілген. Ұсынымдарда сипатталған кеңістікті ұйымдастыру мен кабинетті жабдықтау педагог-психолог қызметінің барлық бағыттарын: психологиялық профилактика, диагностика, Түзете-дамыту жұмыстары, кеңес беру қызметін және психологиялық ағартуды толыққанды жүзеге асыруды қамтамасыз етеді. Ұсынымдар балаларға, ата-аналарға және педагогтерге арналған жайлы әрі қауіпсіз орта құруға көмектеседі.

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ.....	5
1-ТАРАУ. ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГ КАБИНЕТІНІҢ КЕҢІСТІГІН ҰЙЫМДАСТЫРУ.....	6
1.1 Үй-жайларға қойылатын талаптар.....	6
1.2 Кабинетті функционалдық аймақтарға бөлу.....	8
1.3 «111» байланыс орталығымен өзара іс-қимылды ұйымдастыру бойынша ұсынымдар.....	30
1.4 Жиһаз бен жабдықтарды іріктеу бойынша ұсынымдар.....	30
1.5 Кабинеттің жарықтық-түстік безендірілуі.....	32
1.6 Кабинет қауіпсіздігіне қойылатын талаптар	35
2-ТАРАУ. ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГ КАБИНЕТІН ЖАБДЫҚТАУ.....	39
2.1 Диагностикалық материалдар.....	39
2.2 Түзете-дамыту және ойын материалдары.....	40
2.3 Материалдарды сақтау және жүйелеуді ұйымдастыру.....	43
ҚОРЫТЫНДЫ.....	45
ҚОСЫМШАЛАР.....	46

КІРІСПЕ

Педагог-психолог кабинеті білім беру ұйымы инфрақұрылымының маңызды элементі болып табылады. Дұрыс ұйымдастырылған жұмыс кеңістігі педагог-психологтің кәсіби қызметінің тиімділігіне тікелей әсер етеді, сондай-ақ білім беру үдерісінің барлық қатысушылары – балалар, ата-аналар және педагогтер үшін психологиялық жайлылықты қамтамасыз етеді [4].

Кабинет кеңістігі бірнеше міндетті шешеді. Біріншіден, диагностикалық, Түзете-дамыту және кеңес беру жұмыстарын жүргізуге жағдай жасайды. Екіншіден, педагог-психолог пен келушілер арасында сенімді қарым-қатынастың қалыптасуына ықпал етеді. Үшіншіден, балаға өзін қауіпсіз сезінуге мүмкіндік береді, бұл әсіресе үрей, қорқыныш және басқа да эмоционалдық күйзелістермен жұмыс істеу кезінде маңызды.

Кабинетті жабдықтау балалардың жас ерекшеліктерін, педагог-психологтің жұмыс әдістері мен формаларының әртүрлілігін, сондай-ақ құпиялылықты қамтамасыз ету қажеттілігін ескеруі тиіс [2].

Осы әдістемелік ұсынымдардың мақсаты – педагог-психолог кабинетінің кеңістігін ұйымдастыру және жабдықтау бойынша практикалық ұсынымдар кешенін әзірлеу.

Әдістемелік ұсынымдардың міндеттері

Көрсетілген мақсатқа қол жеткізу үшін жұмыста келесі міндеттер шешіледі:

1. Педагог-психолог кабинетінің үй-жайына қойылатын нормативтік талаптарды (орналасуы, оқшаулануы, дыбыс оқшаулауы, микроклиматы, қолжетімді орта) практикалық іске асыру мақсатында жинақтау және жүйелеу.

2. Үй-жайдың көлемін ескере отырып, кеңістіктің икемділігін және оны кәсіби қызметтің әртүрлі түрлеріне бейімдеу мүмкіндігін қамтамасыз ететін кабинетті функционалдық аймақтарға бөлудің нұсқаларын әзірлеу.

3. Қолданыстағы жабдықтау нормалары мен заманауи практикалық ұсынымдар негізінде қажетті жиһаздардың, техникалық құралдардың, диагностикалық және түзете-дамыту құралдарының тізбелерін жүйелеу.

4. Білім беру процесіне қатысушылардың мазасыздануын төмендетуге, сенімді арттыруға және психологиялық жайлылықты қамтамасыз етуге ықпал ететін кабинеттің жарық-түстік безендірілуі, көгалдандырылуы және ақпараттық кеңістігін ұйымдастыру бойынша практикалық шешімдер ұсыну.

5. Кабинеттің қауіпсіздігіне қойылатын талаптарды (санитариялық-эпидемиологиялық, өрт қауіпсіздігі) және материалдарды құпиялылықты қамтамасыз ете отырып сақтау қағидаларын айқындау.

1-ТАРАУ. ПСИХОЛОГ КАБИНЕТІНІҢ КЕҢІСТІГІН ҰЙЫМДАСТЫРУ

Осы тарауда педагог-психолог кабинетінің кеңістігін ұйымдастырудың негізгі аспектілері қарастырылады: үй-жайға қойылатын талаптар, функционалдық аймақтарға бөлу қағидаттары, жиһаз бен жұмсақ жабдықтарды іріктеу бойынша ұсынымдар, сондай-ақ жарық-түстік безендіру мәселелері.

1.1. Үй-жайға қойылатын талаптар

Педагог-психологтың кабинетіне бөлінген үй-жай толыққанды жұмыс істеу мүмкіндігін және психологиялық қауіпсіздікті сақтауды қамтамасыз ететін бірқатар талаптарға сәйкес келуі тиіс [2].

КАБИНЕТТІҢ ОРНАЛАСУЫ

Педагог-психолог кабинетінің орналасуы білім алушылардың психологқа жүгінуіне ықпал ететін маңызды шарт болып табылады. Кабинеттің қолайсыз орналасуы білім беру ұйымдарындағы өзекті мәселелердің бірі. Мысалы, кабинет директор немесе оқу ісі жөніндегі орынбасар кабинеттерінің жанында орналасқан жағдайда, білім алушылар мен олардың ата-аналары өздерін қысылып сезінеді: оларды байқап, бағалайды деген қорқыныш туындап, көмекке жүгінуге кедергі келтіреді. Ал асхана немесе буфет маңына орналастыру тұрақты шу, иістер мен адамдар ағынының әсерінен назардың бөлінуіне әкеліп, құпиялылықты бұзады және шоғырлануға кедергі жасайды. Сондай-ақ кіреберіс немесе киім шешу бөлмесінің жанындағы орындар (жоғары адам ағыны, кездейсоқ кездесулер қаупі), спорт залдың маңайы (үздіксіз шу, аяқ дыбысы мен айқайлар), сондай-ақ дәліз тәрізді өтпелі аймақтар немесе жертөле сияқты оқшауланған үй-жайлар («оқшау орын» әсері, табудың қиындығы) да сәйкес келмейді. Мұндай орналасу тек психологиялық жайлылықты төмендетіп қана қоймай, психологқа қолжетімділікті де айтарлықтай қиындатады. Білім алушылар ұялу немесе кабинетке жол табудағы қиындықтарға байланысты жүгінуден бас тартуы мүмкін, бұл өз кезегінде кеңес берудің тиімділігін төмендетеді [2].

Кабинет келушілер үшін ғимараттың қолжетімді бөлігінде орналасуы тиіс. Ең оңтайлы нұсқа – бірінші қабат, бұл кіріп-шығу кезінде артық байланыстарды болдырмауға мүмкіндік береді, сондай-ақ балалармен келетін ата-аналар мен мүмкіндігі шектеулі тұлғалар үшін қолайлылықты қамтамасыз етеді. Сондай-ақ әкімшілік және оқу кабинеттерін айналып өтіп, кабинетке тікелей кіру мүмкіндігі болғаны жөн [2].

ОҚШАУЛАУ ЖӘНЕ ДЫБЫС ОҚШАУЛАУ

Оқшаулау және дыбыс оқшаулау педагог-психологтің тиімді жұмыс істеуінің және келушілердің психологиялық қауіпсіздігін сақтаудың негізгі шарттарының бірі кабинеттің оқшаулануы болып табылады. Келуші (әсіресе бала немесе жасөспірім) психологпен жүргізілген әңгіме бөгде адамдарға жария болмайтынына сенімді болуы тиіс. Кез келген сыртқы араласу, мысалы, құжат алу үшін кірген әріптес немесе кездейсоқ өтіп бара жатқан адам, сенімді бұзып, кеңес беру нәтижесіне кері әсер етуі мүмкін. Сондықтан кабинет кеңістігі сыртқы кедергілерден және бөгде көзқарастардан қорғалған болуы қажет.

Әңгімелесудің құпиялылығы-педагог-психолог пен келуші арасындағы сенімді қарым-қатынастың басты шарттарының бірі.

Кабинет өтпелі болмауы және адамдар үнемі болатын үй-жайлармен жапсарлас орналаспауы тиіс. Психолог кабинетінің әдістемелік кабинетпен, мұғалімдер бөлмесімен немесе басқа да ортақ пайдаланылатын кеңістіктермен біріктірілуіне жол берілмейді [1]. Терезелер мен есіктер, мүмкіндігінше, құпиялылықты қамтамасыз ету үшін көлеңкелеу құралдарымен (перде, жалюзи) жабдықталуы қажет.

Егер есік сыртынан немесе жұқа қабырға арқылы әрбір дыбыс естілетін болса, бала немесе ересек адам алаңдап, өзіне маңызды әрі мазалайтын мәселелерді ашық айта алмауы мүмкін. Сондықтан кабинетке арналған үй-жай тек бөгде көзқарастардан оқшауланған ғана емес, сонымен қатар сыртқы дыбыстардың енуінен қорғалған болуы тиіс.

Дыбыс оқшаулау деңгейін арттыру үшін қос есіктерді, дыбыс сіңіретін материалдардан жасалған қабырғалық панельдерді, тығын тақталарын, қалың перделерді, сондай-ақ дыбысты ішінара бәсеңдететін жұмсақ жиһазды қолдануға болады. Еденге қысқа түкті кілем төсеу, интерьерге пуфтар мен жұмсақ ойыншықтарды қосу да қолайлы орта қалыптастырып, сыртқы шуды бәсеңдетеді. Ең жауапты сәттерде бөгде адамдардың кірмеуі үшін есікке ауыстырмалы тақтайша ілу ұсынылады: «Кеңес беру жүріп жатыр – тыныштық сақтауларыңызды сұраймыз». Бұл толыққанды дыбыс оқшаулаудың орнын баса алмайды, бірақ жағдайды айтарлықтай жақсартуға мүмкіндік береді.

МИКРОКЛИМАТ

Педагог-психолог кабинетінің да келушілердің, әсіресе балалардың психологиялық жайлылығына әсер етеді. Ауаның тым ыстық әрі тұншықтырғыш болуы, құрғақ ауа немесе керісінше, шамадан тыс ылғалдылық тез шаршауға әкеліп, зейінді төмендетеді және кеңес беру немесе сабақтың тиімді өтуіне кедергі келтіруі мүмкін.

Кабинетте оңтайлы қолайлы температуралық режим мен ауаның

салыстырмалы ылғалдылығын сақтау қажет [2, 3]. Күзгі-қысқы кезеңде, жылыту жүйесі ауаның ылғалдылығын төмендететіндіктен, ауа ылғалдандырғыштарды, қажет болған жағдайда ауа тазартқыштарды қолдану ұсынылады. Ауаның тазалығын сақтау үшін шаңды уақтылы жою, кабинетті жүйелі түрде желдету және ылғалды тазалау жұмыстарын жүргізу маңызды. Жақсы микроклимат балалар мен ересектердің шаршауын азайтып, педагог-психологтың жұмысқа қабілеттілігін сақтауға ықпал етеді.

ҚОЛЖЕТІМДІ ОРТА

Денсаулық жағдайына қарамастан, барлық балалар үшін сапалы психологиялық көмекке тең қолжетімділікті қамтамасыз ету аса маңызды. Қазіргі білім беру жүйесі инклюзивті оқытуды қамтиды. Жалпы білім беретін мектептерде тірек-қимыл аппараты, көру, есту қабілеттері бұзылған және басқа да ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар білім ала алады. Сондықтан педагог-психолог кабинетінің ұйымдастырылуы кезінде мұндай балалардың да оған еркін кіріп-шығу мүмкіндігі алдын ала ескерілуі тиіс. Мектепте қазіргі уақытта ЕББҚ бар балалар болмаған жағдайда да, кабинетті қолжетімді орта қағидаттарына сәйкес жоспарлау – бұл болашаққа арналған дайындық әрі заңнама талабы.

Осы мақсатта келесілерді қарастыру қажет: арба (кресло-коляска) еркін өтуі үшін есік ойықтарының ені кемінде 80–85 см болуы; табалдырықтардың болмауы немесе пандустардың болуы; күту және кеңес беру аймағында арбамен келген баланы орналастыру мүмкіндігі; тірек-қимыл аппараты, көру және есту қабілеті бұзылған балаларға арналған арнайы бейімдеу құралдарының (тұтқалар, тактильді көрсеткіштер, дыбысты күшейтетін аппаратура) болуы [1].

1.2 КАБИНЕТТІ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ АЙМАҚТАРҒА БӨЛУ

Барлық қажетті функционалдық аймақтарды орналастыру және балалармен әрі ересектермен қолайлы жұмыс жүргізуді қамтамасыз ету үшін үй-жайдың оңтайлы ауданы шамамен 25–30 шаршы метр болуы тиіс. Бұл әртүрлі қызмет түрлеріне арналған жеке аймақтарды кеңістікті шамадан тыс толтырмай ұйымдастыруға және сонымен бірге топтық сабақтарды өткізуге мүмкіндік береді.

Егер кабинеттің ауданы кіші болса, оны икемді аймақтарға бөлу тәсілін қолдану арқылы арақабырғаларсыз, мобильді және трансформацияланатын құралдарды пайдалана отырып ұйымдастыруға болады. Қабырғаларды безендіруде ашық түсті реңктерді қолдану және ірі, көлемді жиһазды барынша азайту ұсынылады. Осы мақсатта жеңіл әрі жылжымалы жабдықтарды таңдау тиімді: дөңгелекті үстелдер, жиналмалы орындықтар, массивті креслолардың орнына пұфтар. Материалдарды мөлдір контейнерлерде сақтап, оларды бірінің үстіне бірін қоюға болады. Осылайша, кеңістік тұтас, жарық және артық жүктемесіз болып қалады, бірақ қажет болған жағдайда педагог-психолог жеке кеңес беру, топтық жұмыс немесе релаксация үшін жеке аймақты тез ұйымдастыра алады.

Тіпті шағын кабинетте де әрбір сантиметр кеңістікті ұтымды жоспарлау арқылы тиімді жұмыс ұйымдастыруға болады. Ең бастысы – жиһазды дұрыс орналастырып, кабинетті балаларға жайлы әрі жылы ортаға айналдыру, сондай-ақ оның жалпы атмосферасы жұмысқа бейім әрі қолайлы болуы.

Педагог-психологтың тиімді жұмысын ұйымдастыру кабинет кеңістігін әртүрлі қызмет түрлеріне сәйкес аймақтарға бөлуді талап етеді.

Мұндай аймақтарға бөлудің негізгі мақсаты – кеңістікті икемді ету, яғни қажет болған жағдайда оны жеке кеңес беру, топтық сабақ немесе релаксациялық сеанс үшін оңай бейімдеу мүмкіндігін қамтамасыз ету. Аймақтардың саны мен құрамы үй-жайдың көлемі мен жұмыс ерекшелігіне байланысты өзгеруі мүмкін. Әдетте төрт базалық аймақты бөліп көрсету ұсынылады, олар қажет болған жағдайда біріктіріліп немесе қайта құрылымдалуы мүмкін.

1. Педагог-психологтің жұмыс аймағы
2. Кеңес беру аймағы
3. Диагностикалық-түзету аймағы
4. Ойын және релаксация аймағы

Төменде педагог-психолог кабинетінің аймақтарға бөлінуінің болжамды нұсқалары көрсетілген:

1 сурет

2 сурет

ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГ КАБИНЕТІНЕ ШОЛУ СЫЗБАСЫ (4 АЙМАҚ)

Жұмысқа, кеңес беруге, диагностика мен дамытуға арналған функционалдық кеңістік

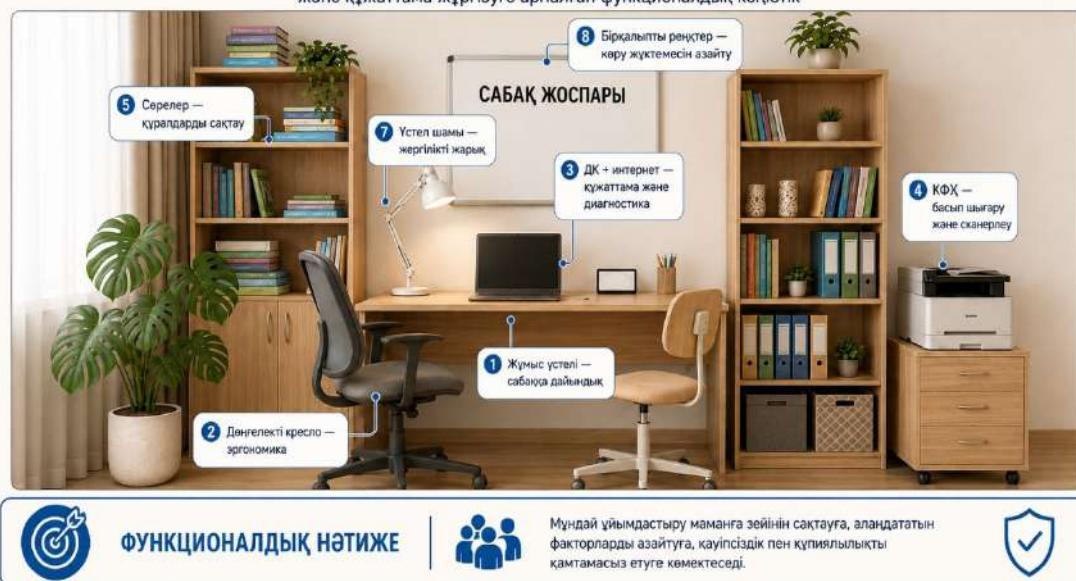
1. ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГТІҢ ЖҰМЫС АЙМАҒЫ

Бұл аймақ кәсіби қызметті ұйымдастыруға, әдістемелік жұмыстарды дайындауға және өткізуге арналған.

3 сурет

1. ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГТІҢ ЖҰМЫС АЙМАҒЫ

Кәсіби жұмысқа, материал дайындауға және құжаттама жүргізуге арналған функционалдық кеңістік

1. ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГТІҢ ЖҰМЫС АЙМАҒЫ

Кәсіби жұмысқа, материал дайындауға
және құжаттама жүргізуге арналған функционалдық кеңістік

1 АЙМАҚТЫҢ МАҚСАТЫ	2 ҰЙЫМДАСТЫРУ БОЙЫНША ҰСЫНЫМДАР								
 түзете-дамыту бағдарламаларын әзірлеу және түзету	<table><tr><th>Критерий</th><th>Ұсыным</th></tr><tr><td>Жиһаздың орналасуы</td><td>Үстел мен кресло алыс қабырға бойына, басқа аймақтардан бөлек орналастырылады.</td></tr><tr><td>Түстік шешім</td><td>Бірқалыпты реңктер: ашық қоңыр, ашық көгілдір, ашық жасыл.</td></tr><tr><td>Жарықтандыру</td><td>Жарқын төбе жарығы + үстел шамы.</td></tr></table>	Критерий	Ұсыным	Жиһаздың орналасуы	Үстел мен кресло алыс қабырға бойына, басқа аймақтардан бөлек орналастырылады.	Түстік шешім	Бірқалыпты реңктер: ашық қоңыр, ашық көгілдір, ашық жасыл.	Жарықтандыру	Жарқын төбе жарығы + үстел шамы.
Критерий	Ұсыным								
Жиһаздың орналасуы	Үстел мен кресло алыс қабырға бойына, басқа аймақтардан бөлек орналастырылады.								
Түстік шешім	Бірқалыпты реңктер: ашық қоңыр, ашық көгілдір, ашық жасыл.								
Жарықтандыру	Жарқын төбе жарығы + үстел шамы.								
 сабақ жоспарларын, диагностикалық және үлестірме материалдарды дайындау									
 тексеру нәтижелерін өңдеу, құжаттама мен есепті жүргізу									
 электрондық және баспа ресурстарын сақтау									

3 НЕГІЗГІ ЖАБДЫҚТАЛУЫ	4 ҚОСЫМША
1 Компьютер үстелі, тумбасымен — жұмыс орны 2 Дөңгелекті кресло — маманның қозғалыс ыңғайлылығы 3 ДК, гарнитура, веб-камера — деректермен жұмыс және онлайн-кеңес 4 КФҚ — басып шығару, көшіру, сканерлеу 5 Шкафтар мен сөрелер — материалдарды жүйелеу 6 Рециркулятор — ауаны залалсыздандыру 7 Маршрутизатор / желілік сүзгі — интернет және техниканы қорғау 8 Релакс-шам — тыныш атмосфера	 Құпия құжаттарға арналған сейф немесе жабылатын шкаф қарастырған жөн. Жұмыс аймағы ойын және релаксация аймақтарынан бөлек орналасады; қажет болса сөре не қалқамен бөлінеді.

Бұл жерде маман Түзете-дамыту бағдарламаларын әзірлеу және Түзете жұмыстарын жүргізеді, сабақ жоспарларын құрастырады, диагностикалық және үлестірмелі материалдарды дайындап, жүйелейді, зерттеу нәтижелерін өңдейді, құжаттаманы жүргізеді, есептілікті қалыптастырады, сондай-ақ қажетті электрондық ресурстарды жүктеп, сақтайды.

Аймақты ұйымдастыру кезінде ескеру қажет:

1 КЕСТЕ. ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГТИҢ ЖҰМЫС АЙМАҒЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ БОЙЫНША ҰСЫНЫМДАР

Өлшемдер	Ұсынымдар
Жиһазды орналастыру	<i>Педагог-психологтың жұмыс үстелі мен креслосы кабинеттегі басқа аймақтардан бөлек, алыс қабырға бойына орналастырылады.</i>
Түстік шешім	<i>Тыныш, бір реңктіді реңктер: ашық қоңыр, бозғылт көк, ашық жасыл түстер ұсынылады. Қанық, көзге ұрып тұратын түстер мен күрт контрасттар қолдануға жол берілмейді.</i>
Жарықтандыру	<i>Ашық, жоғарғы, үстел шамына рұқсат етіледі</i>

Педагог-психологтың жұмыс аймағын ұйымдастыру тек жиһазды ұтымды орналастыруды ғана емес, сонымен қатар нақты айқындалған жабдықтар тізбесін де қамтиды. №70 бұйрығына (486–508-тармақтар) сәйкес жұмыс аймағы келесі заттармен жабдықталуы тиіс [1]:

2 КЕСТЕ. ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГТИҢ ЖҰМЫС АЙМАҒЫН ҚАЖЕТТІ ЖАРАҚТАНДЫРУ ТІЗБЕСІ

	Жабдық / Жиһаз	Мақсаты және нормативтік базасы
1	Компьютерге арналған тумбочкасы бар үстел (486т.)	Автоматтандырылған жұмыс орнын ұйымдастыру. Компьютерлік техника мен құжаттаманы ыңғайлы орналастыруды қамтамасыз етеді.
2	Шынтақшалары бар аунақшаларда айналатын кресло (487т.)	Маманның эргономикасы мен мобильділігін қамтамасыз етеді, ұзақ уақыт жұмыс барысында омыртқаға түсетін жүктемені азайтады.

3	Жиында микрофон-телефон гарнитурасы және web-камерасы, интернетке қол жеткізу мүмкіндігі бар дербес компьютер (496т.)	• құжаттаманы жүргізу және диагностикалық деректерді өңдеу; • цифрлық әдістемелермен және деректер базасымен жұмыс істеу; • онлайн-консультациялар өткізу және ата-аналармен, әріптестермен өзара әрекеттесу; • әдістемелік материалдарды сақтау және жүйелеу.
4	Көп функционалдық құрылғы (көшіргіш/принтер/сканер) (п. 499)	Бланкілерді басып шығару, құжаттарды көшіру және зерттеу нәтижелерін сканерлеу үшін қажет.
5	Жартылай ашық шкаф (488т.)	Әдістемелік материалдарды жүйелеуге мүмкіндік береді, оларға қағаз түрінде жылдам қол жеткізуді қамтамасыз етеді.
6	Қабырғалық бактерицидті сәулелендіргіш (505т.)	Жабық түрі, жұмыс кезінде ауаны дезинфекциялау үшін қажет. Санитарлық нормаларды сақтаудың маңызды элементі болып табылады.
7	Маршрутизатор / Желілік фильтр (498т. / 501т.)	Интернетке тұрақты қол жетімділікті және компьютерлік технологияны кернеудің төмендеуінен қорғауды қамтамасыз етіңіз.
8	Үстелге арналған түрлі-түсті релаксация шамы (506т.)	Тыныштандыратын жағдай жасау үшін қолданылады; оны кабинеттің жұмыс және кеңес беру аймақтарында да қолдануға болады.

Мүмкіндік болған жағдайда, жұмыс аймағы құпия құжаттарды сақтау үшін сейфпен (немесе металл шкафпен) толықтырылады. Оны ойын және релаксация аймақтарынан бөлек орналастырған жөн, қажет болған жағдайда төмен сөре немесе қалқа арқылы оқшаулауға болады [1].

Осылайша ұйымдастырылған жұмыс аймағы тұтас функционалдық жүйеге айналады, онда әрбір элемент психологқа міндеттерге шоғырлануға, назарды бөлетін факторлардан аулақ болуға, сондай-ақ қауіпсіздік пен құпиялылықты қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

2. Кеңес беру аймағы

5 сурет

6 сурет

1 АЙМАҚТЫҢ МАҚСАТЫ	2 ҰЙЫМДАСТЫРУ БОЙЫНША ҰСЫНЫМДАР										
жеке консультациялар отбасылық консультациялар педагогтермен және жасөспірімдермен консультациялар аландаушылықты азайту және сенім қалыптастыру	<table> <tr> <th>Критерий</th><th>Ұсынымдар</th></tr> <tr> <td>1. Жиназдың орналасуы</td><td>Креслолар мен орындықтар 90–120° бұрышпен немесе қатар қойылады, бір-біріне тура қарсы орналастырылмайды.</td></tr> <tr> <td>2. Түстер бойынша шешім</td><td>Біркелкі реңктер: ашық қоңыр, ашық көк, ашық жасыл, шабдалы түстес.</td></tr> <tr> <td>3. Жарықтандыру</td><td>Жылы, жұмсақ, мүмкіндігінше реттелетін жарық; жоғары жарық басендетіледі.</td></tr> <tr> <td>4. Қосымша элементтер</td><td>Сағат, майлықтар, тірі өсімдіктер, табиғи декор.</td></tr> </table>	Критерий	Ұсынымдар	1. Жиназдың орналасуы	Креслолар мен орындықтар 90–120° бұрышпен немесе қатар қойылады, бір-біріне тура қарсы орналастырылмайды.	2. Түстер бойынша шешім	Біркелкі реңктер: ашық қоңыр, ашық көк, ашық жасыл, шабдалы түстес.	3. Жарықтандыру	Жылы, жұмсақ, мүмкіндігінше реттелетін жарық; жоғары жарық басендетіледі.	4. Қосымша элементтер	Сағат, майлықтар, тірі өсімдіктер, табиғи декор.
Критерий	Ұсынымдар										
1. Жиназдың орналасуы	Креслолар мен орындықтар 90–120° бұрышпен немесе қатар қойылады, бір-біріне тура қарсы орналастырылмайды.										
2. Түстер бойынша шешім	Біркелкі реңктер: ашық қоңыр, ашық көк, ашық жасыл, шабдалы түстес.										
3. Жарықтандыру	Жылы, жұмсақ, мүмкіндігінше реттелетін жарық; жоғары жарық басендетіледі.										
4. Қосымша элементтер	Сағат, майлықтар, тірі өсімдіктер, табиғи декор.										

 3 НЕГІЗГІ ЖАБДЫҚТАЛУЫ	 4 ҚОСЫМША
1 Тербелу әсері бар жартылай жұмсақ кресло — жайлылық пен босаңсу 2 Жартылай жұмсақ орындық — екінші қатысушыға 3 Ықшам шағын үстел — жазбамалар мен жазбаларға 4 Жұмсақ пуф — қосымша орын 5 Кілем жабынды — жайлылық пен шуды азайту 6 Сағат — уақытты бақылау 7 Өсімдіктер — жайлылық сезімі 8 Біркәліпты реңктер — сенімді атмосфера	 Аймақты терезе маңына және ойын мен релаксация аймақтарынан алыс орналастырған жөн. Қосымша қаржыландыру болса, диван, көбірек бөлме өсімдіктері және табиғи материалдардан жасалған панно қолдануға болады. Күпиялық пен кәсіби әдепті сақтау маңызды.

Бұл аймақ ата-аналармен, педагогтермен және жасөспірімдермен жеке, отбасылық және топтық консультациялар өткізуге арналған. Кеңістік сенімді әңгімелесуге бейімдеп, келушінің мазасыздығы мен эмоционалдық шиеленісін төмендетуге ықпал етуі тиіс.

3 КЕСТЕ. КЕҢЕС БЕРУ ЖҰМЫСЫ АЙМАҒЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ БОЙЫНША ҰСЫНЫМДАР

Өлшемдер	Ұсынымдар
Жиһазды орналастыру	Креслолар мен орындықтар бір-біріне қарама-қарсы емес, бұрышта (шамамен 90-120 градус) немесе жақын жерде орналастырылады. Бұл қарама-қайшылықтың әсерін азайтады және бейресми, қауіпсіз атмосфера жасайды.
Түстік шешім	Тыныш, бір реңктіді түстер: ашық қоңыр, бозғылт көк, ашық жасыл, шабдалы реңктері қолданылады. Қосымша психоэмоциялық кернеу тудыруы мүмкін қанық, жарқын түстер мен айқын контрасттарды қолдануға жол берілмейді.
Жарықтандыру	Жарықтандыру жұмсақ, жылы түсті (мүмкіндігінше реттелетін) болуы тиіс. Қабырғалық бра шамдар, матадан жасалған абажурлы торшерлер, жарықты қабырғаға немесе төменге бағыттайтын шамдар қолданған тиімді. Кеңес беру кезінде жоғарғы жарықты бәсеңдеткен дұрыс.
Қосымша элементтер	Педагог-психологке де, келушіге де көрінетін сағаттар (уақытты телефонға алаңдамай бақылауға көмектеседі); салфетка салғыштар (қағаз немесе мата түрінде); жайлы орта қалыптастыру үшін тірі өсімдіктер, табиғи материалдардан жасалған паннолар қарастырылады.

№70 бұйрығына сәйкес жабдықтау бойынша кеңес беру жұмысы аймағында келесілерді орналастыру ұсынылады [1]:

4 КЕСТЕ. КЕҢЕС БЕРУ АЙМАҒЫНА ҚАЖЕТТІ ЖАБДЫҚТАР ТІЗБЕСІ

№ п/п	Жабдық / Жиһаз	Мақсаты және нормативтік базасы
1	Тербеліс әсері бар жартылай жұмсақ кресло (490т.)	Ұзақ әңгімелесу кезінде келушіге ыңғайлы жағдай жасайды; тербеліс әсері бұлшықеттердің босаңсуына және мазасыздықтың төмендеуіне ықпал етеді.
2	Жартылай жұмсақ үстел (489т.)	Кеңес берудің екінші қатысушысына (ата-ана, педагог немесе жасөспірім) немесе жұмыс үстелінде кеңес беру кезінде педагог-психологқа арналған.
3	Шағын журнал үстелі (491т.)	Майлықтарды, жадынамаларды, буклеттерді, сауалнамаларды, шағын материалдарды орналастыруға, сондай-ақ әңгіменің негізгі сәттерін жазуға ыңғайлы.
4	Жұмсақ пуф (494т.)	Балаға немесе үшінші кеңесшіге қосымша орын ретінде пайдаланылады; оңай қозғалады, кеңістікті бұзбайды.
5	Еденге арналған кілем жабыны (508т.)	Акустикалық жайлылықты қамтамасыз етеді (аяқ дыбыстары мен шуды бәсеңдетеді), кеңістікті аймақтарға бөледі, жайлылық сезімін арттырады. Тайғанамайтын негізі бар қысқа түкті кілем қолдану ұсынылады.

Қосымша қаржыландыру болған жағдайда кеңес беру аймағында диванды қолдануға болады, сондай-ақ бөлме өсімдіктері мен табиғи материалдардан жасалған панноларды пайдалануға болады. Өсімдіктерді таңдауда күтімді көп қажет етпейтін, аллергия тудырмайтын, өткір иісі жоқ және ерекше күтімді талап етпейтін түрлерге басымдық берген жөн. Аймақты терезе маңына орналастырған жөн (табиғи жарық тыныш атмосфера қалыптастырады) және оны ойын мен релаксация аймақтарынан мүмкіндігінше алшақ орналастыру қажет, бұл бөгде дыбыстардың енуін азайтады [1, 2].

Дұрыс ұйымдастырылған кеңес беру аймағы сенімді қарым-қатынастың орнауына ықпал етеді, келушінің босаңсуына және оны мазалайтын мәселелерді ашық талқылауына көмектеседі, сондай-ақ педагог-психологқа қабылдау уақытын тиімді пайдалануға және кәсіби этиканы сақтауға мүмкіндік береді.

3. ДИАГНОСТИКАЛЫҚ-ТҮЗЕТУ АЙМАҒЫ

7 сурет

3. ДИАГНОСТИКАЛЫҚ-ТҮЗЕТУ АЙМАҒЫ

Диагностикаға, түзете-дамыту сабақтарына, арт-терапияға және құм терапиясына арналған кеңістік

ФУНКЦИОНАЛДЫҚ НӘТИЖЕ

Мұндай ұйымдастыру тексеруді алаңдататын факторларсыз өткізуге, сабақтарға жылдам ауысуға және баланың дамуына, түзетуіне әрі эмоциялық қауіпсіздігіне жағдай жасауға көмектеседі.

8 сурет

1 АЙМАҚТЫҢ МАҚСАТЫ

- танымдық және эмоциялық-ерік саласын диагностикалау
- түзете-дамыту сабақтары
- арт-терапия және материалдармен жұмыс
- икеңді жұмыс: үстелде де, еденде де

3 НЕГІЗГІ ЖАБДЫҚТАЛУЫ

- Балалар үстелі — жұмыс орны
- Балалар орындықтары — бойға сай отыру
- Магнитті / тығынды тақта — нұсқаулықтар
- Кілем жабыны — едендегі сабақтарға
- Дидактикалық материалдар — диагностика және дамыту
- Жұмсақ пуф — қосымша орын
- Ойындар мен ойыншықтар — ойын терапиясы
- Контейнерлер / шкафтар — тәртіп
- Жарық үстелі / құм терапиясы — мүмкіндікке қарай

2 ҰЙЫМДАСТЫРУ БОЙЫНША ҰСЫНЫМДАР

Өлшемдер	Ұсыныстар
1. Диагностика	Алаңдататын бөлшектер аз болуы керек; ойыншықтар жабық контейнерлерге жиналады.
2. Сабақтар	Материалдарға ашық қолжетімділік, еркін қозғалу, жарқын акценттер рұқсат етіледі.
3. Түс	Нейтралды база: ашық сұр, ашық сары, ашық жасыл; басымдық — сары, қызғылт сары.
4. Жарықтандыру және икеңділік	Үстел үстінде жарық мол болуы керек; жергілікті жарық қарастырылады; жиһаз бен контейнерлер оңай ауыстырылады.

4 ҚОСЫМША

Биіктігі реттелетін, бұрыштары жұмыр жиһаз қолданған жөн. Материалдар жас ерекшелігі мен міндеттеріне қарай жүйеленіп сақталады. Аймақ оңай түрленуі тиіс: үстел алынса, арт- немесе құм терапиясына орын босайды.

Бұл аймақ диагностикалық іс-шараларды және Түзете-дамыту сабақтарын (арт-терапия мен құм терапиясын қоса алғанда) біріктіріп өткізуге мүмкіндік береді. Кеңістік икемді, оңай өзгертілетін болуы және үстелде де, еденде де жұмыс істеуге қолайлы болуы тиіс.

Аймақты ұйымдастыру кезінде ескеру қажет:

5 КЕСТЕ. ДИАГНОСТИКАЛЫҚ-ТҮЗЕТУ АЙМАҒЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ БОЙЫНША ҰСЫНЫМДАР

Өлшемдер	Ұсынымдар
Диагностика жүргізу кезіндегі жағдайға қойылатын талаптар	Артық заттардың болмауы, интерьерде назарды бөлетін жарқын бөлшектердің шектелуі; тексеру кезінде ойыншықтар мен көрнекі құралдар жабық контейнерлерге немесе шкафтарға жинастырылуы тиіс.
Түзете-дамыту сабақтарын өткізу кезіндегі жағдайға қойылатын талаптар	Ойын және дамыту материалдарына ашық қолжетімділік, балалардың еркін қозғалу мүмкіндігі, белсенділікті ынталандыру үшін жарқын акценттердің болуы.
Түстік шешім	Бейтарап, тыныш түстер (ашық сұр, ашық сары, ашық жасыл) – диагностикалық бөлім үшін; белсенді сабақтар аймағында ойыншықтар, қораптар, пуфтар түріндегі сары және қызғылт сары сияқты жарқын акценттерге рұқсат етіледі.
Жарықтандыру	Жұмыс үстелдерінің үстінде жеткілікті жарықтандыру (кемінде 400 лк) қамтамасыз етілуі; жеке диагностика жүргізу кезінде жергілікті жарықты (үстел шамын) қолдану мүмкіндігі болуы тиіс.
Мобильділік	Дөңгелекті жиһаз, жиналмалы үстелдер, материалдарға арналған контейнерлер аймақтың конфигурациясын тез өзгертуге мүмкіндік береді.

№70 бұйрығына сәйкес жабдықтау бойынша диагностикалық-Түзете аймағында келесілерді орналастыру ұсынылады [1]:

6 КЕСТЕ. ДИАГНОСТИКАЛЫҚ-ТҮЗЕТУ АЙМАҒЫНА ҚАЖЕТТІ ЖАБДЫҚТАР ТІЗБЕСІ

№ п/п	Жабдық / Жиһаз	Мақсаты және нормативтік базасы
1	Балалар үстелі (492т.)	Диагностика және түзете-дамыту сабақтары кезінде балаға арналған жұмыс орны; биіктігі реттелетін немесе баланың бойына сәйкес таңдалуы тиіс (Санитарлық қағида №76-ның 5-қосымшасына сәйкес).
2	Балалар орындығы (493т.) – 2 дана	Дұрыс отыру қалпын қамтамасыз етеді; баланың бойына сәйкес келуі керек; кіші мектеп және мектепке дейінгі жастағы балалар үшін арқаға тіреуішпен жабдықталуы қажет.
3	Магнитті/тығынды тақта (495т.)	Ынталандырушы материалды көрсетуге, жұмыстың нәтижелерін тіркеуге, нұсқауларды көрнекі түрде ұсынуға және тақта жанында тапсырмаларды орындауға арналған.
4	Еденге арналған кілем жабыны (508т.)	Еденде өткізілетін сабақтарда (ойын жаттығулары, релаксация, таратпа материалдармен жұмыс) пайдаланылады. Кілем қысқа түкті, тайғанамайтын негізде болуы тиіс.
5	Ынталандырушы көрнекі- дидактикалық материал (507т.)	Когнитивтік және эмоционалдық-ерік саласын диагностикалауға арналған карточкалар, кестелер, заттық және сюжеттік суреттер, геометриялық фигуралар, қиылған суреттер, сюжеттік суреттер сериялары жиынтығы. Құрамын педагог-психолог кәсіби қажеттіліктеріне қарай дербес қалыптастырады.
6	Жұмсақ пуф (494т.)	Қосымша ретінде бақылаушы ата-анаға немесе педагогке арналған отыру орны ретінде, сондай-ақ ойынға арналған жұмсақ модуль ретінде пайдаланылуы мүмкін.
7	Ойын әрекетін дамытуға арналған ойын немесе ойыншық (502т.) – 10 данадан кем емес	Ойын терапиясы мен Түзете сабақтарын ұйымдастыруға арналған ойын материалдарының міндетті минимумы.

Жиһаз биіктігі реттелетін және бұрыштары дөңгеленген болуы тиіс. Диагностикалық материалдар жүйеленген түрде (жас ерекшеліктері, проблематикасы, әдістеме түрлері бойынша) сақталады, бұл педагог-психологқа қажетті материалды тез табуға мүмкіндік береді. Диагностика аймағында назарды бөлетін артық заттар болмауы керек. Аймақ оңай трансформациялануы тиіс (үстелді алып тастау арқылы арт-терапия немесе құм терапиясына арналған кеңістік құруға болады). Түзете-дамыту сабақтары үшін ойыншықтары ашық контейнерлерде сақталатын немесе жас ерекшеліктері бойынша жинақтары бар жылжымалы арбашаны пайдалану тиімді.

Қосымша ретінде құм терапиясына арналған жарық үстелін, кинетикалық құмды, шағын мүсіншелерді және табиғи материалдарды орналастыруға болады. Құм терапиясы үрей, агрессия және қорқыныш жағдайларында тиімді, сондай-ақ қиял мен шығармашылықты дамытады. Мұндай үстел тұйық балалар үшін де қызығушылық орталығына айналып, олар құммен сурет салу арқылы біртіндеп әңгімеге араласа бастайды.

4. ОЙЫН ЖӘНЕ РЕЛАКСАЦИЯ АЙМАҒЫ

Бұл аймақ ойын терапиясын өткізуге, эмоциялық сергітуге, бұлшықет және психоэмоционалдық шиеленісті төмендетуге, коммуникативтік дағдыларды дамытуға, сондай-ақ демалуға және қалпына келуге арналған. Бұл – баланың өз сезімдерін еркін білдіруге, ойнауға, оңашалануға және тынығуға мүмкіндік беретін кеңістік.

9 сурет

4. ОЙЫН ЖӘНЕ РЕЛАКСАЦИЯ АЙМАҒЫ

Ойын терапиясына, эмоциялық жеңілдеуге, демалуға, кернеуді азайтуға
және баланың еркін өзін көрсетуіне арналған кеңістік

3 НЕГІЗГІ ЖАБДЫҚТАЛУЫ

- 1 Жұмсақ пұф — жылжымалы жұмсақ орын
- 2 Кілем жабыны — жылу және шуды азайту
- 3 Ойыншықтар мен ойындар —
кемінде 10 атау
- 4 Үстел ойындары — белсенділік дамытушы
- 5 Жұмсақ модульдер — қауіпсіз ойын
- 6 Оңашалану элементтері —
шатыр / үйшік / қалқа
- 7 Аудиожүйе — музыка және
табиғат дыбыстары
- 8 Тактильді ойыншықтар —
сенсорлық даму
- 9 Жарық элементтері — релаксация
- 10 Эмоциялар қорабы / ашу кілемшесі —
сезімді білдіру

4 ҚОСЫМША

Мүмкіндік болса, аймақ
фиброоптикалық
талшықтармен, құрғақ
бассейнмен, тактильді
панельдермен, көпіршікті
түтікпен, құммен сурет
салуда арналған жарық
үстелімен және өзге
сенсорлық ресурстармен
толықтырылады.

Ең қарапайым жабдықталған
аймақтың өзі бала өзін
қабылданған әрі қорғалған
сезінетін орын болып қалуы тиіс.

1 АЙМАҚТЫҢ МАҚСАТЫ

ойын терапиясы

эмоциялық жеңілдеу

бұлшықет және
психоэмоциялық кернеуді
азайту

демалу, оңашалану
және қалпына келу

2 ҰЙЫМДАСТЫРУ БОЙЫНША ҰСЫНЫМДАР

Критерий	Ұсыныстар
1. Безендірілуі	Ойын бөлігі ашығырақ болуы мүмкін; релаксация аймағы — бірқалыпты, бәсең реңктерде.
2. Еден жабыны	Жұмсақ, жылы, таймайтын; пазл-кілемшелер мен маттар жарамды.
3. Жарықтандыру	Бәсең, реттелетін, жылы; проектормен жергілікті жарық қолдануға болады.
4. Аудиосүйемелдеу	Босаңсуға арналған тыныш музыка мен табиғат дыбыстары.
5. Оңашалану және қауіпсіздік	Жасыратын орын қарастырылған жөн; ойыншықтар мен модульдер қауіпсіз материалдан, өткір бұрышсыз болуы тиіс.

Аймақты ұйымдастыру кезінде ескеру қажет:

7 КЕСТЕ. ОЙЫН АЙМАҒЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ БОЙЫНША ҰСЫНЫСТАР

Өлшемдер	Ұсынымдар
Безендіру	Басқа аймақтарға қарағанда ашығырақ болуы мүмкін, бұл балалардың белсенділігі мен шығармашылығын ынталандырады. Алайда релаксация және оңашалану аймағында тыныш, бәсеңдетілген түстер қолданылады.
Еден жабыны	Жұмсақ, жылы, қысқа түкті, тайғанамайтын негіздегі еден жабыны. Құлаудан қорғайтын жұмсақ төсеніштер немесе пазл-кілемшелер қолдануға болады.
Жарықтандыру	Жарықтандыру бәсеңдетілген және реттелетін болуы тиіс. Жылы жарық беретін шамдар, жоғарғы жарықты өшіру мүмкіндігі, қабырғалық бралар, торшерлер және «жұлдызды аспан» сияқты жарық проекторларын пайдалану ұсынылады.
Аудио сүйемелдеу	Тыныш музыка жазбалары, табиғи дыбыстар (жаңбыр, теңіз толқыны, құстардың сайрауы) балалардың босаңсуына көмектеседі.
Оңашалану элементтері	Бала ешкім алаңдатпай оңаша қала алатын шатыр, вигвам, шағын үйшік немесе қалқа қарастырылады.
Қауіпсіздік	Барлық ойыншықтар мен модульдер өткір бұрышсыз, улы емес материалдардан жасалып, санитариялық өңдеуге оңай бейімделуі тиіс.

№70 бұйрығына сәйкес жабдықтау бойынша ойын-релаксациялық аймақта келесілерді орналастыру ұсынылады [1]:

8 КЕСТЕ. ОЙЫН АЙМАҒЫН ҚАЖЕТТІ ЖАБДЫҚТАР ТІЗБЕСІ

№ п/п	Жабдық / Жиһаз	Мақсаты және нормативтік базасы
1	Жұмсақ пуф (494т.) – 2 дана	<i>Жұмсақ орындық ретінде, аяққа тіреуіш ретінде, құрылыс және ойын элементі ретінде қызмет етеді; оңай жылжытылады.</i>

2	Еденге арналған кілем жабыны (508т.)	Еденде ойнауға қолайлы жылы әрі жайлы беткі қабат қалыптастырады, кеңістікті аймақтарға бөледі және шуды бәсеңдетеді.
3	Ойын әрекетін дамытуға арналған ойын немесе ойыншық (502т.) – 10 данадан кем емес	Ойыншықтардың міндетті минимумы (қуыршақтар, жұмсақ ойыншықтар, машиналар, рөлдік ойындарға арналған жинақтар, конструкторлар)
4	Ойын әрекетін дамытуға арналған үстел ойыны немесе ойыншық (3605т. – арнайы ұйымдар үшін)	Қаржыландыру болған жағдайда жалпы білім беретін мектепте қолдануға болатын қосымша ойындар жиынтығы.

Қосымша қаржыландыру болған жағдайда ойын-релаксациялық аймақта келесілер орналастырылуы мүмкін:

9 КЕСТЕ. ОЙЫН АЙМАҒЫНА АРНАЛҒАН ҚОСЫМША ЖАБДЫҚТАР ТІЗБЕСІ

№	Жабдық / Жиназ	Мақсаты және ескертпе
1	Жарық көзі бар фиброоптикалық талшықтар (473т.)	Көрнекі және тактильді ынталандыру, релаксация
2	Пластикалық жартылай мөлдір шарлармен толтырылған құрғақ бассейн (472т.)	Бұлшықет кернеуін азайту, эмоционалдық ширығуды бәсеңдету
3	Тактильді панельдер (474т.)	Тактильді дағдыларды дамыту, сенсорлық ынталандыру
4	Басқару пульті бар интерактивті ауа-көпіршікті түтік (476т.)	Көрнекі ынталандыру, релаксация
5	Жиында құмы бар, құммен сурет салуға арналған жарық үстелі (п. 483т.)	Арт-терапия, қиялды дамыту, релаксация
6	Жұмсақ модульдер (жууға болатын қаптамадағы үлкен көбік блоктары)	Ғимараттар, өрмелеу, "баспана" жасау үшін (сенсорлық бөлме үшін ұсынылатын жабдық)
7	Оңашалану элементтері (балаларға арналған шатыр, вигвам, ойын үйшігі, қалқа)	Бала жалғыз бола алатын кеңістік құру

8	«Эмоциялар қорабы» (әртүрлі сезімдерді бейнелейтін карточкалар жиынтығы: қуаныш, мұң, ашу, қорқыныш, таңғалу және т.б.)	Эмоцияны тану ойындары, эмоционалды интеллектті дамыту үшін
9	«Ашуды шығару кілемшесі» (шағын жұмсақ төсеніш немесе жастық)	Агрессияның қауіпсіз көрінісі (бала оны ұра алады)
10	Аудио жүйе (музыкалық орталық немесе портативті динамик)-481т.	Релаксациялық музыканы, табиғат дыбыстарын ойнату үшін
11	Тактильді-дамытушы ойыншықтар (доптар-кірпілер, шілтерлер, бисибордтар)– 484т.	Ұсақ моториканы, тактильді сезімдерді дамыту

Тәжірибеден мысал: шамы бар ескі тербелмелі кресло («әженің креслосы») балалардың сүйікті орнына айналып, кей жағдайда қымбат жабдықтарға қарағанда тиімдірек жұмыс істеуі мүмкін.

Тіпті ең аз жабдықталған болса да, ол бала өзін қабылдап, қорғалған сезінетін орынға айналады.

Әр түрлі аумақта төрт аймақты орналастыру нұсқалары

Ауданы 25–30 ш.м және одан жоғары болған жағдайда, барлық төрт функционалдық аймақ айқын шекаралармен бөлек орналастырылады.

10 КЕСТЕ. АУДАНЫ 25–30 Ш.М ЖӘНЕ ОДАН ЖОҒАРЫ КАБИНЕТТЕ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ АЙМАҚТАРДЫ ОРНАЛАСТЫРУ

Аймақ	Жабдықтау	Орналастыру орны
Жұмыс аймағы	Компьютерге арналған үстел (тумбамен), тіреуіштері бар, дөңгелекті айналмалы кресло, жартылай ашық шкаф, құпия құжаттарға арналған жабылатын шкаф	алыс қабырғаға жақын
Кеңес беру аймағы	тербелетін әсері бар жартылай жұмсақ орындық, жартылай жұмсақ орындық, жұмыс үстелі	терезенің жағында
Диагностикалық-Түзете аймағы	балалар үстелі, екі орындық, кілем	ортасында немесе қарама-қарсы қабырғада
Ойын және релаксация аймағы	екі жұмсақ пуф, кілем; қаржыландыру болған жағдайда-қосымша элементтер (шатыр, экран)	бос бұрышта

— КАБИНЕТ АУДАНЫНА ҚАРАЙ ТӨРТ АЙМАҚТЫ ОРНАЛАСТЫРУ НҮСҚАЛАРЫ —

1. АУДАНЫ 25–30 Ш.М ЖӘНЕ ОДАН ҮЛКЕН
4 ФУНКЦИОНАЛДЫ АЙМАҚҚА НАҚТЫ БӨЛУ

1 ЖҰМЫС АЙМАҒЫ
Алыс қабырға бойында.
Зейінді жұмысқа арналған негізгі орта.

2 КЕҢЕС БЕРУ АЙМАҒЫ
Терезе жанында.
Табиғи жарық пен
жайлы қарым-қатынас
атмосферасы.

**3 ДИАГНОСТИКАЛЫҚ-
ТҮЗЕТУ АЙМАҒЫ**
Ортасында немесе қарсы
қабырға бойында.
Сабақ пен диагностикаға
ыңғайлы.

**4 ОЙЫН ЖӘНЕ РЕЛАКСАЦИЯ
АЙМАҒЫ**
Бос бұрышта.
Демалуға, ойынға және
эмоциялық жеңілдеуге
арналған орын.

2. ШАҒЫН АУДАН
ИКЕМДІ АЙМАҚТАСТЫРУ

1 ЖҰМЫС АЙМАҒЫ
Бұрышта. Ықшам әрі
функционалды.
Кіреберіс есік пен
бөлме көрініп тұрады.

2 КЕҢЕС БЕРУ АЙМАҒЫ
Терезе жанында немесе
жұмсақ жарығы бар ішкі
бөлікте. Сенім мен
жайлылық сезімін
қалыптастырады.

**3 ДИАГНОСТИКАЛЫҚ-
ТҮЗЕТУ АЙМАҒЫ**
Ортасында, кілем үстінде.
Үстел жиналмалы,
материалдар
контейнерлерде.
Оңай түрленеді.

**4 ОЙЫН ЖӘНЕ РЕЛАКСАЦИЯ
АЙМАҒЫ**
Жұмсақ кілемшесі, пуфтары
және шатыры бар бұрыш.
3-аймақпен біріктіріледі.

КАБИНЕТ АУДАНЫНА ҚАРАЙ ТӨРТ АЙМАҚТЫ ОРНАЛАСТЫРУ НҰСҚАЛАРЫ

10-КЕСТЕ. АЙМАҚТАРДЫ ОРНАЛАСТЫРУ (25–30 Ш.М ЖӘНЕ ОДАН ҮЛКЕН)		
АЙМАҚ	ЖАБДЫҚТАЛУЫ	ОРНАЛАСУ ОРНЫ
1 Жұмыс аймағы	Компьютер үстелі, тумба, дөңгелекті кресло, шкаф / сөре, құпия құжаттарға арналған шкаф	Алыс қабырға бойында
2 Кеңес беру аймағы	Тербелу әсері бар жұмсақ кресло, жартылай жұмсақ орындық, шағын үстел	Терезе жанында
3 Диагностикалық-түзету аймағы	Балалар үстелі, екі балалар орындығы, кілем жабыны	Ортасында немесе қарсы қабырға бойында
4 Ойын және релаксация аймағы	Екі жұмсақ пуф, кілем жабыны, қосымша элементтер (шатыр, қалқа)	Бос бұрышта

11-КЕСТЕ. ИКЕМДІ АЙМАҚТАСТЫРУ (ШАҒЫН АУДАН)		
АЙМАҚ	ОРНАЛАСУЫ / ЖАБДЫҚТАЛУЫ	ЕСКЕРТПЕ
1 Жұмыс аймағы	Бұрышта: үстел, құжаттар мен әдістемелерге арналған шкаф немесе сөре	Ортаны алмайды, кіреберіс пен бөлме көрініп тұрады
2 Кеңес беру аймағы	Терезе жанында не жұмсақ жарығы бар қабырға маңында; екі кресло және шағын үстел	Орын жетпесе — бір кресло және психологтың жұмыс креслосы
3 Диагностикалық-түзету аймағы	Ортасында, кілем үстінде: жиналмалы үстел; материалдар контейнерлерде	Үстел сабақтан кейін жиналады
4 Ойын және релаксация аймағы	Кілемше, пуфтар, шатыр және ойыншықтарға арналған сөресі бар бұрыш	3-аймақпен біріктіріліп, икемді қолданылады

Кабинет аумағы шағын болған жағдайда аймақтар ішінара біріктіріліп, икемді аймақтарға бөлу тәсілі қолданылады. Аймақтарды визуалды түрде ажырату үшін жылжымалы қалқалар, түрлі түсті кілемдер және әртүрлі жарықтандыру түрлері жеткілікті (кеңес беру аймағында – жылы, бәсең жарық, әмбебап аймақта – жарық әрі жоғарғы жарықтандыру). Кабинет біртұтас, жарық әрі жиһазбен шамадан тыс толтырылмаған болуы тиіс. Икемді аймақтарға бөлу шағын бөлмеде де кеңістікті ағымдағы міндетке сай өзгертіп, қалқалар мен орындықтарды оңай жылжытуға мүмкіндік береді.

11 КЕСТЕ. ШАҒЫН АУДАНДА КАБИНЕТТІ ИКЕМДІ АЙМАҚТАРҒА БӨЛУ

Аймақ	Орналасқан жері / Жабдықтары	Ескерту
Педагог-психологтың жұмыс аймағы	Бұрышта орналастырылған: құжаттар мен әдістерге арналған үстел, шкаф немесе сөре	Аймақ бөлменің ортасын алмайды; үстелден кіреберіс және бөлменің көп бөлігі көрінеді
Кеңес беру аймағы	Терезе немесе жұмсақ жарықтандырылған қабырға: екі ыңғайлы орындық және шағын жұмыс үстелі	Орынның қатты жетіспеушілігімен-келушіге арналған бір орындық және психологтың айналмалы кресло-сы (жұмыс үстеліндегі әңгіме, қонаққа бұрылу)
Диагностикалық-Түзете аймағы	Кілемнің ортасында немесе қарама-қарсы қабырғада; үлкен үстелдің орнына-шағын жиһанмалы үстел немесе үстел; материалдар контейнерлерде сақталады (сөренің астына оралған дөңгелектердегі төмен пластикалық қораптар ыңғайлы)	Үстел сабақтан кейін тазаланып, орынды үнемдейді
Ойын релаксация аймағы	Диагностикалық-Түзете аймағымен үйлеседі: жұмсақ кілемшесі бар бұрыш, пуфтар жұбы және кішкентай шатыр үйі бар; мүмкіндігінше ойыншықтар мен кітаптары бар қабырғадағы сөре	Икемді біріктіру кеңістікті көп функциялы пайдалануға мүмкіндік береді

Кеңістікті ұйымдастыруда ақпараттық стенд маңызды рөл атқарады. Ол кіреберіс аймақта немесе кеңес беру аймағында орналастырылады. Стенд тығын тақтасы немесе қалташалары бар форматта рәсімделеді. Оның мазмұны түсінікті, қолжетімді болуы және тоқсан сайын кемінде бір рет жаңартылып тұруы тиіс. Ақпараттық стенд ата-аналар мен педагогтарға психолог жұмысы туралы бағыт-бағдар беріп, пайдалы мәліметтер алуға көмектеседі.

12 КЕСТЕ. ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГТІҢ АҚПАРАТТЫҚ СТЕНДІНІҢ МАЗМҰНЫ

Стенд бөлімдері	Мазмұны
Жалпы ақпарат	- педагог-психологтың байланыс деректері (аты-жөні, телефоны, қабылдау уақыты) - жұмыс кестесі және кеңес беру кестесі - қабылдауға жазылу ережелері
Ата-аналарға арналған психологиялық ағарту	- жас дағдарыстары бойынша жадынамалар (7 жас, жасөспірім) - мектепке бейімделу бойынша ұсыныстар - балалармен қарым-қатынас жасау, балалардың қорқынышын, мазасыздығын жеңу бойынша кеңестер - баланың эмоционалдық қолайсыздығының белгілері туралы ақпарат - пайдалы интернет-ресурстар мен әдебиеттерге сілтемелер
Мұғалімдерге арналған психологиялық ағарту	- кәсіби жанудың алдын алу бойынша ұсынымдар - ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен қарым-қатынас жасауға арналған кеңестер - зорлық-зомбылық немесе буллинг белгілері анықталған жағдайда әрекет ету алгоритмдері - педагог-психологпен ынтымақтастық мүмкіндіктері туралы ақпарат
Ағымдағы ақпарат	- алдағы ата-аналар жиналыстары, тренингтер, семинарлар туралы хабарландырулар - анонимді сауалнамалардың нәтижелері (егер жүргізілсе) - өзіңізбен бірге алуға болатын мақалалардың, буклеттердің тақырыптық таңдаулары

Қажет болса, кестені Сіздің ұйымыңыздың нақты міндеттері үшін толықтыруға немесе өзгертуге болады.

ПСИХОЛОГТИҢ АҚПАРАТТЫҚ БҰРЫШЫ

АҚПАРАТ • ҚОЛДАУ • ДАМУ

ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

БАЙЛАНЫС ДЕРЕКТЕРІ
Аты-жөні, телефон,
қабылдау уақыты

**ЖҰМЫС ЖӘНЕ
КЕҢЕС БЕРУ КЕСТЕСІ**
Кесте, қабылдау
күндері мен уақыты

**ҚАБЫЛДАУҒА
ЖАЗЫЛУ ТӘРТІБІ**
Кеңес беруге қалай
жазылуға болады

Байланыс

Консультациялар
кестесі

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт
9:00				
11:00				
14:00				
16:00				

**АТА-АНАЛАРҒА АРНАЛҒАН
ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ АҒARTY**

**ЖАС ЕРЕКШЕЛІК ДАҒДАРЫСТАРЫ
БОЙЫНША ХАБАРЛАМАЛАР
(7 ЖАС, ЖАСӨСПІРІМДІК КЕЗЕҢ)**

**МЕКТЕПКЕ БЕЙІМДЕЛУ
БОЙЫНША ҰСЫНЫМДАР**

**БАЛАМЕН ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС,
ҚОРҚЫНЫШ ПЕН АЛАНДАУШЫЛЫҚТЫ
ЖЕҢУ ЖӨНІНДЕГІ КЕҢЕСТЕР**

**БАЛАНЫҢ ЭМОЦИЯЛЫҚ
ҚОЛАЙСЫЗДЫҒЫНЫҢ БЕЛГІЛЕРІ**

**ПАЙДАЛЫ ИНТЕРНЕТ-РЕСУРСТАР
МЕН ӘДЕБИЕТТЕР**

БАЛАЛАРДАҒЫ
ЖАС
ДАҒДАРЫСТАРЫ

БАЛАҒА
ҚОРҚЫНЫШТЫ
ЖЕҢУГЕ ҚАЛАЙ
КӨМЕКТЕСУГЕ
БОЛАДЫ

1.3 «111» БАЙЛАНЫС ОРТАЛЫҒЫМЕН ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ БОЙЫНША ҰСЫНЫМДАР

Психологиялық көмектің қолжетімділігін арттыру және әрбір білім алушы үшін анонимді байланыс арнасын қамтамасыз ету мақсатында бірыңғай мемлекеттік «111» байланыс орталығының ресурстарын пайдалану ұсынылады.

Барлық білім алушылар педагог-психологқа жеке жүгінуге дайын бола бермейді. Осындай жағдайларда Қазақстанда 2023 жылдан бастап отбасы мәселелері, әйелдер мен балалардың құқықтарын қорғау бойынша бірыңғай мемлекеттік «111» байланыс орталығы жұмыс істейді. Орталық операторлары тәулік бойы қиын өмірлік жағдайға тап болған азаматтарға ақпараттық және психологиялық қолдау көрсетеді. Бұл балаға жеке байланыс орнату қиын болған жағдайда анонимді түрде білікті көмек алуға мүмкіндік береді.

Аталған QR-код «111» байланыс орталығының кері байланыс нысанына бағыттайды және оның суреттері барлық білім беру ұйымдарында орналастырылған. Педагог-психологқа тек қолданыстағы ресми материалдарды пайдалану жеткілікті: QR-код кабинет есігіне, демалыс аймақтарындағы ақпараттық стендтерге, асхана мен кітапханаға орналастырылады. Оны қысқаша нұсқаулықпен толықтыру маңызды: ««111» байланыс орталығына анонимді түрде көмек сұрау үшін телефон камерасымен QR-кодты сканерлеңіз немесе 111 нөміріне қоңырау шалыңыз (тәулік бойы, тегін)».

QR-код арқылы жүгіну балаға буллинг, зорлық-зомбылық немесе ауыр эмоционалдық жағдай туралы жедел, құпия түрде және ыңғайлы форматта (мәтіндік диалог арқылы) хабарлауға мүмкіндік береді.

1.4 ЖИҢАЗ ЖӘНЕ ЖҰМСАҚ ЖАБДЫҚТЫ ТАҢДАУ БОЙЫНША ҰСЫНЫСТАР

Педагог-психолог кабинетіне арналған жиһазды таңдау қауіпсіздік, функционалдылық, эргономикалық талаптар және балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкестік қағидаттарына негізделуі тиіс.

Жиһаз бен жабдықтар балалардың бойы мен жасына сәйкес болуы қажет. Балаларға арналған үстелдер мен орындықтардың арқалығы болуы тиіс. Үстелдердің, сөрелердің және жұмсақ модульдердің бекітілуі олардың аударылып кету қаупін болдырмауы қажет [1, 2].

Келесі элементтерге ерекше талаптар қойылады:

- ▶ Шкафтар мен сөрелер – шыны есіктерсіз және шыны сөрелерсіз болуы тиіс (кесіліп қалу қаупін болдырмау үшін). Шығыңқы металл бұрыштар мен өткір қырларға жол берілмейді. Биіктігі 1 метрден асатын шкафтар қабырғаға бекітілуі тиіс [1].

- ▶ жұмсақ жиһаз (пуфтар, дивандар, креслолар) – орнықты, өткір бұрышсыз, қаптамасы берік әрі оңай тазаланатын материалдардан жасалған болуы қажет [2].

- ▶ шатырлар, шағын үйшіктер, қалқалар – жанбайтын, ауа өткізетін материалдардан жасалып, қауіпсіз бекіткіштермен жабдықталуы және оңай ажырап кететін ұсақ бөлшектері болмауы тиіс.

- ▶ қараңғылататын перделер (жалюзи) – өрт кезінде терезелерді желдету үшін ашуға кедергі келтірмеуі қажет.

Жиһаздың барлық элементтерінің бұрыштары дөңгелектенген болуы және жарақат келтіруі мүмкін шығыңқы бөліктері болмауы тиіс. Барлық бөлмелердегі еден беті тегіс, саңылаусыз және механикалық зақымданусыз болуы қажет.

Кеңістікті артық бөлшектермен шамадан тыс толтыру ұсынылмайды. Қызметі балаға түсініксіз болып көрінетін, қатты дыбыстармен қорқытуы, құлап кету немесе өздігінен қозғалу қаупін тудыруы мүмкін, сондай-ақ баланың психикасына теріс әсер ететін заттарды қолдануға жол берілмейді. Сонымен қатар, архитектуралық бөлшектердің шамадан тыс көп болуы, декор элементтерін белсенді қолдану, күрделі пішіндер, тым ашық түстер мен олардың үйлесімдері де ұсынылмайды.

13 КЕСТЕ. ЖҰМСАҚ ЖИҒАЗДЫ, ЕДЕН ЖАБЫНДАРЫН ЖӘНЕ ОҚШАУЛАНУ ЭЛЕМЕНТТЕРІН ТАҢДАУҒА АРНАЛҒАН ҰСЫНЫМДАР

Элементтер	Ұсынымдар
Жұмсақ жиһаз (дивандар, креслолар, пуфтар, жұмсақ модульдер)	Қаптамасы берік, ластануға төзімді және оңай тазаланатын болуы тиіс. Алынбалы әрі жуылатын қаптары бар маталарға артықшылық беріледі. Балаларға арналған аймақта ақ немесе тым ашық түсті қаптама ұсынылмайды (ол тез ластанып, сыртқы түрін жоғалтады). Орташа қанық түсті, ұсақ өрнекті маталар дақтарды жасыруға ыңғайлы. Өткір бұрыштары және қатты қаңқасы бар жиһазды қолданудан аулақ болу маңызды.
Жұмсақ жиһаз (дивандар, креслолар, пуфтар, жұмсақ модульдер)	Ойын аймағында, релаксация аймағында және Түзетедармыту аймағында еденде жұмыс істеу үшін қажет. Жабындар қысқа түкті, оңай тазаланатын, антивандалды болуы тиіс. Белсенді ойын аймағында құлауды жұмсартатын жұмсақ маттар қолдану орынды. Сенсорлық ынталандыру үшін әртүрлі фактуралы тактильді жолдар пайдаланылады. Барлық жабындар сырғымайтын негізге бекітілуі тиіс. Пазл-кілемшелер оңай жуылады және біріктіріледі, ал резеңке массаж кілемшелері сенсорлық жолдарға қолайлы.
Оңашалану элементтері (шатырлар, үйшіктер, қалқалар)	Баланың жалғыз болуына мүмкіндік беретін кеңістік құру үшін қолданылады. Құрылымдар қауіпсіз болуы тиіс: өткір бұрышсыз, тұрақты қаңқалы және тыныс алатын материалдардан жасалған. Палаткалар мен үйшіктер релаксация, ойын және кітап оқу үшін қолданылуы мүмкін. Олар релаксация аймағына немесе ойын аймағының бұрышына орналастырылады. Қалқалар кабинет бөлігін жылдам бөліп, күрделі қабырғаларсыз уақытша жеке кеңістік құруға мүмкіндік береді.

1.5 КАБИНЕТТІҢ ЖАРЫҚТЫҚ-ТҮСТІК БЕЗЕНДІРІЛУІ

Түс пен жарық адамның психоэмоционалдық жағдайына айтарлықтай әсер етеді. Барлық түстер шартты түрде жылы (қызыл, қызғылт сары, сары) – белсенділікті арттырады, бірақ көп қолданылғанда қозуды күшейтеді; суық (көгілдір, көк, күлгін) – тыныштандырады, алайда артық болған жағдайда оқшаулану сезімін тудыруы мүмкін; жасыл – бейтарап, шаршауды азайтады; бір реңкті түстер – жайлылық пен қауіпсіздік сезімін қалыптастырады; қою және қанық түстер – көңіл-күйді төмендетіп, кеңістікті көзбен кішірейтеді. Педагог-психолог кабинетін безендіру кезінде әр аймақта тиісті атмосфера қалыптастыру үшін осы ерекшеліктерді ескеру қажет.

Кабинеттің әрбір функционалдық аймағы үшін келесі түстік гамманы қолдану ұсынылады.

14 КЕСТЕ КАБИНЕТТІ БЕЗЕНДІРУДЕ ТҮСТЕРДІ ПАЙДАЛАНУ

Аймақ	Ұсынылатын түстер	Психологиялық әсер
Кеңес беру жұмыс аймағы	Тыныш, бір реңкті: ашық қоңыр, ашық көк, ашық жасыл, шабдалы түстес	Сенімді қарым-қатынас атмосферасын қалыптастырады, мазасыздықты төмендетеді, ашық сөйлесуге жағдай жасайды.
Ойын алаңы	Тыныш фон аясында ашық басымдылық (сары, қызғылт сары, қанық жасыл)	Белсенділік пен шығармашылықты ынталандырады; шамадан тыс қозуды болдырмау үшін мөлшермен қолдану қажет.
Релаксация аймағы	Көк, жасыл, сұр-көк реңктер	Босаңсуға, бұлшықет және психоэмоционалдық шиеленісті азайтуға ықпал етеді
Педагог-психологтың жұмыс аймағы	Бейтарап (ашық сұр, қоңыр)	Назарды алаңдатпайды, кәсіби міндеттерге шоғырлануға көмектеседі
Диагностикалық бөлім	Бейтарап, тыныш: ашық сұр, ашық сары, ашық жасыл	Баланың тексеру кезінде назарын бөлмейді

Қанық қызыл, ашық таңқурай түсті, қара-ақ контрасттар, табиғи емес (улы) реңктерді қолдануға тыйым салынады. Қою көк түсті абайлап қолдану қажет, себебі ол адамның өз ішкі мәселелеріне шоғырлануына ықпал етіп, енжарлық тудыруы мүмкін [4].

- Піл сүйегі түстес, қоңыр, кофе түстес, жалбыз түстес немесе ашық сұр реңктерді таңдаған жөн – олар интерьердің әртүрлі түрлерімен үйлеседі, тыныш эмоционалдық күйді қалыптастырады және шамадан тыс көру тітіркенуін тудырмайды.

- Табиғи реңктер мен бір реңкті түстерін, жылы және суық реңктердің тепе-теңдігін сақтай отырып, орташа контраст деңгейімен және басымдылықты абайлап қолданумен пайдалану қолайлы болып табылады.

- Еден мен жиһаздың ірі элементтері үшін қабырға түсіне қарағанда қоюлау реңктерді қолдану ұсынылады. Бұл табиғи түстер гаммасына жақын орта қалыптастырып, кеңістікте бағдарлануды жеңілдетеді.

- Үстелдердің және бір жұмыс орнына қатысты заттардың (орындық, сөре) түстері бірдей болуы тиіс. Орташа жарықтықтағы және қанықтылықтағы түстерді қолданған дұрыс [4].

Жарықтандыруды таңдауда аралас түрін қолдану ұсынылады (жалпы төбелік жарық + жергілікті жарық). Жарықдиодты шамдарға басымдық беріледі [2]. Релаксация аймағы үшін – жылы, шашыраңқы жарық; жұмыс және диагностика аймақтары үшін – жеткілікті деңгейде ашық жарықтандыру қолданылады. №70 бұйрыққа сәйкес, кабинетте 2 үстел үсті релаксациялық шам орнатылады (релаксация, кеңес беру немесе ойын аймағында) [1].

Релаксациялық шамдарды мөлшермен қолдану қажет: оларды тек кернеуді азайту немесе ерекше эмоционалдық атмосфера қалыптастыру қажет болған жағдайда қосады.

Техникалық талаптар

- Жарық көздерін мүмкіндігінше төбеге бағыттау немесе шашыратылған жарық беретін плафондарды қолдану ұсынылады – бұл жарықтың көзге тік түсуін болдырмай, жұмсақ әрі біркелкі жарықтандыруды қамтамасыз етеді.

- Бір бөлмеде жасанды жарықтандыру кезінде бір типтегі шамдар қолданылады [2].

- Терезе әйнектері бүтін болуы тиіс, оларды бояуға рұқсат етілмейді [2]. Табиғи жарықты реттеу үшін жалюзи немесе перделер пайдаланылады.

- Релаксация сеанстарын өткізу үшін жартылай қараңғыланған бөлме қажет.

Осылайша, нормативтік талаптарды және аймақтық ерекшеліктерді ескере отырып дұрыс ұйымдастырылған жарықтандыру жұмысқа қабілеттілікті сақтауға, шаршауды азайтуға және білім беру үдерісіне қатысушылар үшін психологиялық қолайлы жағдай жасауға ықпал етеді [2].

Сондай-ақ, түс схемасын таңдағанда балалардың жас ерекшеліктерін ескеру қажет:

15 КЕСТЕ. ОҚУШЫЛАРДЫҢ ЖАС ЕРЕКШЕЛІКТЕРІНЕ БАЙЛАНЫСТЫ ТҮСТІК ҚАЛАУЛАРЫ

Жас тобы	Таңдаулы түстер	Қабылдау ерекшеліктері мен ұсыныстары
4–10 жас	қызыл, күлгін, қызғылт, көгілдір	Қанық реңктер эмоционалдық белсенділікке сәйкес келеді, назарды аударады және танымдық әрекетті ынталандырады. Алайда олардың шамадан тыс қолданылуы артық қозуға әкелуі мүмкін, сондықтан оларды мөлшермен пайдалану қажет (тыныш фон аясындағы ашық акценттер).
11–12 жас	әр түрлі гамма	Логикалық ойлаудың негіздері қалыптасады. Түсті қабылдау неғұрлым саналы сипатқа ие болып, ол контекстке және жеке ерекшеліктерге байланысты болады.
13–16 жас	қызғылт сары, жасыл, көк	Жасөспірімдер күрделірек және терең реңктерді көбірек ұнатады. Қызғылт сары түс энергия мен әрекетке ұмтылысты білдіреді, жасыл түс – тұрақтылық пен рационалдылықты, ал көк түс – тыныштық пен өзін-өзі талдауды сипаттайды.
17 жас және жоғары	жылы реңктер (қызыл-қызғылт сары)	Жылы реңктерге қызығушылықтың қайта артуы мақсаттылықпен және өмірлік жоспарлардың қалыптасуымен байланысты болуы мүмкін.

Бұл заңдылықтар кабинеттің әртүрлі аймақтарында акценттік түстерді таңдауды негіздеуге көмектеседі. Сонымен қатар, берілген деректер жалпылама сипатта екенін ескеру маңызды. Түстік қалаулар жеке ерекшеліктерге, жынысқа және мәдени контекстке байланысты өзгеруі мүмкін.

1.6 ҚАУІПСІЗДІК ТАЛАПТАРЫ

Педагог-психолог кабинетінің қауіпсіздігі санитарлық-эпидемиологиялық, өрт қауіпсіздігі және электр қауіпсіздігі нормаларын, сондай-ақ еңбекті қорғау ережелерін сақтау арқылы қамтамасыз етіледі. Қауіпсіздік жағдайына жауапкершілік білім беру ұйымының басшысына және педагог-психологқа жүктеледі [2].

1. САНИТАРЛЫҚ-ЭПИДЕМИОЛОГИЯЛЫҚ ТАЛАПТАР (МИКРОКЛИМАТ, ЖАРЫҚТАНДЫРУ, ТАЗАЛЫҚ)

№76 бұйрық пен №15 бұйрыққа сәйкес кабинетте келесі талаптар сақталуы тиіс:

- ▶ Ауа температурасы 18–24°C шегінде, ал жылдың суық кезеңінде (1 қазаннан 1 мамырға дейін) 20–25°C болуы тиіс.
- ▶ Ауаның салыстырмалы ылғалдылығы- 40–60%.
- ▶ Ауа алмасу жиілігі- үзілістер кезінде тұрақты желдету арқылы қамтамасыз етіледі, ал балалар болмаған кезде қарсы желдету жүргізіледі.
- ▶ Жарықтандыру – жұмыс беттеріндегі жасанды жарықтандыру деңгейі кемінде 300 лк болуы тиіс; кабинетте бір типтегі жарықдиодты немесе люминесцентті шамдар қолданылады, жарық құралдары шашыраңқы немесе шағылысқан жарықты қамтамасыз ететін плафондармен жабдықталуы қажет. Жарықтың көзге тікелей түсуіне жол берілмейді. Плафонсыз қыздыру шамдарын пайдалануға, сондай-ақ бір бөлмеде әртүрлі типтегі шамдарды қолдануға тыйым салынады.
- ▶ Тазалық - ылғалды тазалау күнделікті жүргізіледі, жалпы тазалау аптасына кемінде бір рет орындалады. Дезинфекциялық ерітінділер таңбаланған ыдыстарда дайындалып, балалар қолы жетпейтін жерде сақталады. Тазалау құралдары (шелек, шүберек) таңбаланып, кабинетке бекітіледі.
- ▶ Жұмсақ ойыншықтар, пластикалық ойыншықтар, сондай-ақ құм терапиясына арналған жабдықтар тұрақты түрде өңдеуден өткізілуі тиіс [3].
- ▶ Бактерицидтік рециркуляторды пайдалану. Жұмыс істеп тұрған құрылғыға көзді тік қаратуға болмайды (ішінде ультракүлгін сәуле бар). Қуат көзі қосулы кезде құрылғы корпусын ашуға тыйым салынады. Рециркулятор шамдары пайдалану мерзімі аяқталғаннан кейін ауыстырылуы тиіс (мерзімі техникалық паспортта көрсетіледі). Тұрақты шу, иіс немесе тиімділіктің төмендеуі байқалған жағдайда әкімшілікке хабарлау қажет.

2. ӨРТ ҚАУІПСІЗДІГІ

Педагог-психолог кабинетінде өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету білім беру ұйымының жалпы қауіпсіздік жүйесінің құрамдас бөлігі болып табылады және №70 бұйрықпен регламенттеледі.

Педагог-психолог кабинетінде келесі талаптар сақталуы тиіс:

Хабарлау және сигнал беру жүйелері:

► Ғимарат тұтастай автоматты өрт дабылы жүйесімен (АӨЖ) жабдықталуы тиіс, оның сигналы өрт сөндіру қызметінің пультіне немесе кезекші-диспетчерлік қызметке шығарылуы қажет.

► Кіреберістегі көрнекті жерде эвакуация жоспары (қабат сызбасы, эвакуация маршруттары, өрт сөндіргіш пен алғашқы өрт сөндіру құралдарының орналасуы көрсетілген) орналастырылады.

► Өрт сөндіру қызметінің 101 нөмірі көрсетілген тақтайша эвакуация жоспарының жанында немесе шкаф есігінде болуы тиіс.

Өрт сөндіру құралдары:

► Кабинетте (немесе қабаттық өрт сөндіру қалқанында) жарамдылық мерзімі бар ұнтақты немесе көмірқышқылды өрт сөндіргіш болуы тиіс (ұнтақты өрт сөндіргіштің заряды кемінде 2 кг). Ол балалардың қолы жетпейтін, бірақ ересектерге оңай қолжетімді жерде сақталады.

► Өртке қарсы инвентарьдың (құм салынған жәшік, күрек, шелек, өртке қарсы жамылғы) ғимаратта болуы жалпы ережелермен реттеледі, алайда кабинет ішінде өрт сөндіргіштің және қабатта ішкі өрт су құбыры кранының болуы жеткілікті.

Пайдалану талаптары (тыйым салынады):

► Эвакуациялық өтпелерді, есіктерді және өрт сөндіру құралдарына қолжетімділікті бөгде заттармен бөгеп тастауға тыйым салынады.

► Әкімшіліктің жазбаша рұқсатынсыз және бақылаусыз электр жылыту құралдарын (жылытқыштар, су қайнатқыштар) қолдануға тыйым салынады.

► Кабинетте тез тұтанатын сұйықтықтарды, жанғыш материалдарды (бензин, еріткіштер, лактар, жанғыш шүберектер) сақтауға болмайды.

► Өртке қатысты жұмыстарды жүргізуге, ашық отты (шам, жанарғы) пайдалануға өрт қызметімен келісусіз тыйым салынады.

► Қосулы күйдегі электр құрылғыларын (компьютер, МФУ, проектор, сәулелендіргіш) қараусыз қалдыруға болмайды, тәулік бойы жұмыс істеуді талап ететін жабдықтардан басқа (сервер, тоңазытқыш, рециркулятор - келісілген режимде).

Қызметкердің әрекеттері:

► Педагог-психолог кабинеттен және ғимараттан эвакуация жолдарын білуге, сондай-ақ өрт сөндіргішті қолдана алуға міндетті.

► Жұмыс күні аяқталғаннан кейін барлық электр құрылғыларын желіден ажырату қажет (тәулік бойы жұмыс істейтін құрылғылардан басқа, нұсқаулыққа сәйкес).

► Жылына екі рет (қыркүйек және сәуір айларында) эвакуация бойынша практикалық жаттығуларға қатысу керек.

► Балаларды кабинетте қараусыз қалдыруға болмайды. Өрт белгілері (түтін иісі, ұшқын) анықталған жағдайда балаларды дереу эвакуациялап, әкімшілікке хабарлау қажет.

Кабинеттегі өрт қауіпсіздігі талаптарының сақталуына жауапкершілік педагог-психологқа жүктеледі, ал жалпы бақылауды ұйым басшысы мен өрт қауіпсіздігіне жауапты тұлға жүзеге асырады.

3. ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРГЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

Педагог-психолог қызметіне 18 жастан төмен емес, медициналық тексеруден өткен, еңбек қауіпсіздігі және өрт қауіпсіздігі бойынша нұсқамадан (кіріспе және жұмыс орнындағы алғашқы) өткен тұлғалар жіберіледі. Мерзімдік нұсқама кемінде алты айда бір рет өткізіледі [2].

№76 бұйрықтың 143-тармағына сәйкес білім беру объектілерінің қызметкерлерінде жеке медициналық кітапшалар болуы тиіс, онда төмендегілер белгіленеді:

- ▶ профилактикалық медициналық тексеруден (оның ішінде флюорография) өтуі;
- ▶ зертханалық зерттеулердің нәтижелері;
- ▶ профилактикалық екпелер;
- ▶ дәрігердің қолы мен мөрі қойылған жұмысқа рұқсат беру туралы белгі.

Педагог-психолог міндетті:

- ▶ жеке гигиена ережелерін сақтау (жұмыс бастамас бұрын қолды жуу, жұмыс киімін таза ұстау);
- ▶ терезе блоктарының, желдеткіштердің және электр құрылғыларының жарамдылығын бақылау;
- ▶ қауіпсіздік талаптарының кез келген бұзушылықтары туралы (үзілген сымдар, сынған әйнектер, су ағуы, газ иісінің пайда болуы) дереу әкімшілікке хабарлау;
- ▶ балаларды кабинетте қараусыз қалдырмау.

Осы талаптардың орындалуын бақылау білім беру ұйымының басшысы мен еңбекті қорғауға жауапты тұлға арқылы жүзеге асырылады.

Медициналық тексеруден өтпеген, жұмысқа рұқсаты көрсетілген белгісі бар жеке медициналық кітапшасы жоқ немесе медициналық қарсы көрсетілімдері бар тұлғалар жұмысқа жіберілмейді.

4. ҰЙ-ЖАЙДЫ ӘРЛЕУГЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

№76 бұйрыққа сәйкес санитариялық қағидаларға сай:

- ▶ Кабинеттің қабырғалары мен төбесі тегіс, жарықшақсыз, саңылаусыз, деформациясыз және көгеру белгілерінсіз болуы тиіс.
- ▶ Қабырғалардың беті матты болуы қажет, оларды жуғыш және дезинфекциялық құралдарды қолдана отырып ылғалды тәсілмен тазалауға мүмкіндік беруі тиіс.
- ▶ Тазалауды қиындататын айқын фактурасы бар материалдарды қолдануға жол берілмейді.

5. ЕДЕН ЖАБЫНДЫСЫНА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

№76 бұйрыққа (17-тармақ) сәйкес:

- ▶ Еден тегіс, саңылаусыз, ақаусыз және механикалық зақымданбаған болуы тиіс.
- ▶ Ұсынылатын жабын түрлері: тақтай еден, паркет, тұрмыстық немесе жартылай коммерциялық линолеум, ылғалды әдіспен тазалауға және дезинфекциялауға болатын синтетикалық полимерлі материалдар.

- ▶ Кілем жабындары тек қысқа түкті, тайғанамайтын негізде болуы және тұрақты ылғалды тазалау мен дезинфекцияға жарамды болуы тиіс.
- ▶ Ұзын түкті кілемдерді, сондай-ақ тұрақты өңдеуге келмейтін кілем жабындарын қолдануға тыйым салынады.

Кабинет кеңістігін ұйымдастырудың негізгі принциптері

1. **Қауіпсіздік** – өткір бұрыштары жоқ жиһаз, тұрақты құрылымдар, улы емес материалдар, бекітілген кілемдер мен жабындар.
2. **Құпиялылық** – дыбыс оқшаулауды қамтамасыз ету (есіктер, перделер, кілемдер), қалқалар немесе стеллаждар арқылы аймақтарға бөлу, құжаттарды сақтауға арналған жабылатын шкафтар.
3. **Функционалдылық** – әрбір аймақ (жұмыс, кеңес беру, диагностикалық-Түзетешілік, ойын және релаксация аймақтары) педагог-психологтың міндеттеріне сәйкес жабдықталуы тиіс.
4. **Икемділік** – кеңістікті тез және оңай түрлендіру мүмкіндігі болуы.
5. **Жайлылық және психологиялық қолайлылық** – тыныш түстер, жұмсақ жарықтандыру, қалауы бойынша өсімдіктердің болуы, түсінікті ақпараттық стендтің орналастырылуы.

Кеңістікті дұрыс ұйымдастыру – педагог-психолог жұмысының негізі болып табылады. Ыңғайлы бөлме, тиімді аймақтарға бөлу, жиһаз, жарық, түс, өсімдіктер және ақпараттық мазмұн келесі мүмкіндіктерді қамтамасыз етеді: білім беру үдерісіне қатысушылардың қауіпсіздігі мен жайлылығын сақтау; диагностика, Түзете, кеңес беру және ағартушылық жұмыстарды тиімді жүргізу; маманның жұмысқа қабілеттілігін қолдау.

Тіпті ресурстар шектеулі болған жағдайда да жүйелі тәсіл арқылы функционалды кеңістік құруға болады.

Кабинетте жайлы әрі функционалды ортаны қалыптастыру тек сауатты жоспарлаумен шектелмейді. Сондай-ақ кабинетті қажетті материалдармен және жабдықтармен қамтамасыз ету де маңызды рөл атқарады.

2 ТАРАУ. ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГ КАБИНЕТІН ЖАБДЫҚТАУ

Екінші тарау педагог-психолог кабинетінің материалдық-техникалық және әдістемелік жабдықталуына арналған. Мұнда қажетті техникалық құрал-жабдықтардың, диагностикалық материалдардың, Түзете-дамыту және ойын құралдарының тізімдері, сондай-ақ оларды сақтау мен жүйелеуді ұйымдастыру принциптері берілген [1].

2.1 ДИАГНОСТИКАЛЫҚ МАТЕРИАЛДАР

№70 бұйрыққа сәйкес, кабинетте міндетті түрде стимулдық көрнекі-дидактикалық материал болуы қажет (507-тармақ) [1]. Сонымен қатар, мектепте зиятында бұзылысы бар балалар болған жағдайда, оларды психологиялық-педагогикалық тексеруге арналған арнайы жинақ та қарастырылуы тиіс (503-тармақ) [1].

Педагог-психолог қолданатын диагностикалық әдістемелер жылдық жұмыс жоспарына енгізіледі және олар апробациядан өткен, валидті болуы және зерттелетіндердің жас ерекшеліктеріне сәйкес келуі тиіс. Педагог-психологтың арсеналында келесі бағыттарды бағалауға арналған әдістемелер болуы орынды:

16 КЕСТЕ. ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГТІҢ ДИАГНОСТИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТІНІҢ ҰСЫНЫЛАТЫН БАҒЫТТАРЫ

№	Диагностика бағыты	Бағаланатын параметрлер
1	Танымдық даму	ойлау, есте сақтау, зейін, қабылдау, қиял
2	Эмоционалды-ерікті сала	мазасыздық, агрессивтілік, қорқыныш, өзін-өзі бағалау, ерікті реттеу
3	Тұлғааралық қатынастар	социометрия, отбасылық қатынастар, сынып ұжымындағы қатынастар
4	Мотивациялық сала	оқу мотивациясы, кәсіби бағыт
5	Мектепке дайындық	мектеп жасына дейінгі балалар мен бірінші сынып оқушылары үшін
6	Кәсіптік бағдар беру	жасөспірімдер мен орта мектеп оқушылары үшін

17 КЕСТЕ. ЫНТАЛАНДЫРУ МАТЕРИАЛЫ

Мақсаты	Нақты не кіруі мүмкін
Психодиагностика	Диагностикалық альбомдар мен бланкілер, тестілік кестелер, сюжеттік және заттық суреттер, геометриялық фигуралар және символдық карточкалар.
Түзете және дамыту сабақтары	Оқиғалардың реттілігін анықтауға арналған суреттер топтамалары, қиылған суреттер, логика мен ойлауды дамытуға арналған ойындар (лото, ассоциациялар), зейін мен есте сақтауды дамытуға арналған схемалар, санау материалдары және пазлдар
Тақырыптық оқулықтар	«Отбасы», «Мектеп», «Эмоциялар», «Менің қалам» тақырыптарына арналған суреттер мен ойындар, жыл мезгілдері, күн тәртібі және т.б. бойынша плакаттар мен демонстрациялық материалдар
Сенсорлық және ұсақ моторика	Тактильді тақтайшалар, жармалар салынған дорбашалар, баулап-байлау ойыншықтары, пазлдар.

Стиmulдық материал сапалы орындалуы тиіс: қалың қағаздан жасалып, айқын бейнелері болуы және сақтау үшін ыңғайлы форматта ұсынылуы қажет. Көру қабілеті бұзылған балалар үшін үлкейтілген бейнелер немесе бедерлі (рельефті) материалдар қажет болуы мүмкін. Барлық материалдар аттестатталған болуы тиіс (яғни, қолдану саласында репрезентативтілігі, валидтілігі және сенімділігі тексерілген) [1].

Жиі қолданылатын карточкаларды ламинациялау ұсынылады, бұл олардың қызмет ету мерзімін ұзартады және дезинфекциялауды жеңілдетеді. Стиmulдық материалдарды сақтау үшін жас ерекшеліктері бойынша түспен белгіленген файл-папкаларды қолдану ыңғайлы.

2.2 ТҮЗЕТЕ-ДАМУ ЖӘНЕ ОЙЫН МАТЕРИАЛДАРЫ

Түзете-дамыту сабақтарын өткізу үшін әртүрлі психикалық функциялар мен тұлғалық қасиеттерді дамытуға мүмкіндік беретін кең ауқымды материалдар қажет.

№70 бұйрыққа сәйкес, кабинетте ойын әрекетін дамытуға арналған ойындар немесе ойыншықтар міндетті түрде болуы тиіс (502-тармақ), олардың саны кемінде 10 дана болуы қажет [1]. Материалдар балалардың жас ерекшелігіне сәйкес, қауіпсіз, эстетикалық тартымды және функционалды болуы тиіс. Көп емес, бірақ сапалы әрі әмбебап құралдарды таңдаған дұрыс, оларды әртүрлі мақсатта қолдануға болады [1, 2].

18 КЕСТЕ. ТҮЗЕТЕ-ДАМУ ЖҰМЫСТАРЫНА АРНАЛҒАН МАТЕРИАЛДАР ТІЗБЕСІ

Санат	Материалдардың мысалдары	Мақсаты және ескертпе
Моторика-ны дамытуға арналған ойыншықтар мен құралдар	бизибордтар, шнурлау ойыншықтары, лабиринттер, мозаика, әртүрлі күрделіліктегі пазлдар; конструкторлар (ағаш, пластик, металл, жұмсақ); массаж доптары, ми жартышарларын дамыту тақталары, балансерлер; моншақтардан тізуге арналған жинақтар; трафареттер, кірістіру ойындары, рамка-вкладыштар	Ұсақ моториканы, қиын-қозғалыс координациясын, кеңістіктік ойлауды, табандылықты дамыту. Екі жартышардың бірлескен жұмысын үйлестіруге және жазуға дайындықты қалыптастыруға арналған екі қолмен сурет салу, қиылысқан қимылдарды орындауға арналған жартышар аралық тақталар тиімді болып табылады.
Театр бұрышы	саусақ және қолғап театрына арналған қуыршақтар; маскалар, киімдер, париктер, костюм элементтері; театрға арналған қалқа; сюжеттік-рөлдік ойындарға арналған жинақтар (аурухана, дүкен, мектеп, отбасы); жұмсақ ойыншықтар	Эмоционалдық саланы, коммуникативтік дағдыларды, қиялды дамыту; психоэмоциялық кернеуді төмендету. Қуыршақтар арқылы (жанжал, қорқыныш, реніш сияқты) проблемалық жағдайларды ойнау балаға өз сезімдерін қауіпсіз түрде білдіруге мүмкіндік береді.
Музыкалық аспаптар	балаларға арналған дыбыс шығаратын музыкалық аспаптар: сылдырмақтар, маракастар, бубендер, ксилофондар, металлофондар, ысқырықтар, қоңыраушалар	Ырғақтық сабақтарда, ырғақ сезімін дамытуда, арт-терапияда қолданылады. Эмоцияны білдіруге, есту қабылдауын және қимыл координациясын дамытуға көмектеседі.
Шығармашылыққа арналған материалдар	пластилин, саз, тұзды қамыр (мүсіндеуге арналған құралдарымен бірге); бояулар (акварель, гуашь), қылқаламдар; түрлі түсті қарындаштар, фломастерлер, борлар, бір реңкті; түрлі түсті қағаз, картон, ұштары дөңгеленген қайшылар, желім; табиғи материалдар (бүрлер, жаңғақтар, жапырақтар, тастар); тақырыптық боямақтар (эмоциялар, мамандықтар, жыл мезгілдері)	Арт-терапияда (сурет терапиясы, мүсіндеу, коллаж), шығармашылық өзін-өзі білдіруді дамытуда, мазасыздықты азайтуда, эмоционалдық тәжірибені өңдеуде қолданылады.

Үстел ойындары	лото, домино, логика, зейін, есте сақтау және сөйлеуді дамытуға арналған ойындар; мемори (жұп суреттер); эмоционалдық интеллектті дамытуға арналған ойындар	Диагностикада, Түзете жұмыста және топтық сабақтарда (қарым-қатынасты дамыту, ережелерді сақтау, командада жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыру) пайдаланылады. Ойындар жас ерекшелігіне сай таңдалады: бастауыш сынып оқушылары үшін – логикалық ойындар; жасөспірімдер үшін – стратегиялық, коммуникативтік және кәсіби бағдар беру ойындары.
Құм терапиясына арналған жабдық	кинетикалық құм; құммен сурет салуға арналған жарықтандырылған үстел; фигуралар жиынтығы (адамдар, жануарлар, өсімдіктер, көлік, ертегі кейіпкерлері, тұрмыстық заттар); қалыптар, күрекшелер, тырнақшалар, табиғи материалдар	Мазасыздықпен, агрессиямен, қорқынышпен және эмоционалдық бұзылыстармен жұмыс істеуде тиімді, сондай-ақ қиялды, сенсорлық тәжірибені және өзін-өзі білдіруді дамытуға ықпал етеді.
Агрессияны азайтуға және эмоционалдық кернеуді шығаруға арналған материалдар	ілулі цилиндрлер (боксерлік қаптар) немесе соғуға арналған жұмсақ жастықтар; резеңке эспандерлер, антистресс доптар; еденге арналған маттар; палаткалар, оқшаулануға арналған үйшіктер	Балаға ашу мен агрессияны қауіпсіз түрде шығаруға, бұлшықет кернеуін азайтуға көмектеседі, жағымсыз эмоцияларды айналаға бағыттамай, ішкі реттеуге мүмкіндік береді.
Әдебиет және әдістемелік құралдар	диагностикалық әдістемелер жинақтары; жас ерекшелігіне және проблематикаға сәйкес Түзете-дамыту сабақтарының бағдарламалары; арт-терапия, ертегі терапиясы, ойын терапиясы, құм терапиясы бойынша әдістемелік құралдар; ата-аналар мен педагогтарға арналған әдебиеттер (жадынамалар, буклеттер, психология бойынша кітаптар); психология саласындағы мерзімді басылымдар	Педагог-психологтың әдістемелік базасын қамтамасыз етеді, өзін-өзі дамытуға, ата-аналар мен педагогтарды психологиялық ағартуға қолданылады.

2.3 МАТЕРИАЛДАРДЫ САҚТАУДЫ ЖӘНЕ ЖҮЙЕЛЕУДІ ҰЙЫМДАСТЫРУ

Ыңғайлы сақтау жүйесі педагог-психологқа қажетті материалдарды тез табуға, кабинеттегі тәртіпті сақтауға және құпиялылықты қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Құжаттамалар мен құпия материалдарды сақтау үшін құлыпталатын шкафтар қолданылады. Әдістемелік әдебиеттер, дидактикалық құралдар мен ойыншықтарды сақтау үшін ашық сөрелер ыңғайлы болып табылады. Ұсақ заттар (карточкалар, фигуралар, санау материалдары) таңбаланған контейнерлерде, қораптарда және органаizerлерде орналастырылады.

Іздеуді жылдамдату үшін түсті контейнерлерді немесе маркер-жапсырмаларды қолдану ұсынылады: қызыл түс – диагностикалық материалдарға, көк түс – Түзете-дамыту материалдарына, жасыл түс – ойын материалдарына арналған.

Барлық материалдарды жүйелеу ұсынылады. Ол үшін оларды келесі жұмыс бағыттары бойынша топтастыруға болады:

19 КЕСТЕ. МАТЕРИАЛДАРДЫ ҚЫЗМЕТ БАҒЫТТАРЫ БОЙЫНША ТОПТАСТЫРУ

№	Материалдар тобы	Оған не кіреді
1	Диагностика	әдістемелер, ынталандыру материалы, бланкілер
2	Түзете-дамыту бағдарламалары мен материалдары	бағдарламалар, құралдар, жұмыс дәптерлері
3	Ойын терапиясы	ойыншықтар, үстел ойындары, театр қуыршақтары
4	Арт-терапиясы	шығармашылық материалдар (бояулар, пластилин, қағаз және т. б.)
5	Құм терапиясы	құм (кинетикалық), фигуралар, қалыптар, табиғи материал
6	Әдебиет	кітаптар, оқулықтар, мерзімді басылымдар
7	Құжаттама	нормативтік, жұмыстық, есептік

Әрбір топ нақты таңбалануы (этикеткамен белгіленуі) тиіс, бұл материалдарды іздеуді және оларды орнына қайтаруды жеңілдетеді. Кабинетті бірнеше педагог-психолог пайдаланған жағдайда, материалдардың орналасуын көрсететін картотека немесе деректер базасын жүргізу пайдалы.

Сондай-ақ сақтау орнын көрсететін электрондық картотека жасауға болады.

Құпиялылықты қамтамасыз ету педагог-психолог жұмысының маңызды шарты болып табылады. Жеке істер, тексеру хаттамалары, нәтижелері бар бланкілер және жеке деректерді қамтитын материалдарды, мүмкіндігі болса, сейфте сақтау қажет. Егер сейф болмаса, мұндай құпия құжаттарды құлыпталатын шкафта сақтауға болады. Бұл материалдарға тек педагог-психологтың өзі ғана қол жеткізе алады. Есепке алу журналдары (алғашқы қабылдау, қатысу, топтық сабақтар) жұмыс аймағындағы құлыпталатын шкафта да сақталуы мүмкін.

Материалдар құрамын кемінде жылына бір рет жүйелі түрде қайта қарап отыру ұсынылады. Бұл кезде ескірген материалдар (әдістемелер, әдебиеттер, тозған ойыншықтар) жаңартылып, өзекті сұраныстарға, контингенттің жас ерекшеліктеріне және заманауи талаптарға сәйкес жаңа материалдармен толықтырылады. Жаңарту барысында сертификатталған және апробациядан өткен материалдарға ерекше назар аудару қажет.

ҚОРЫТЫНДЫ

Педагог-психолог кабинетінің сапалы жабдықталуы кәсіби қызметтің тиімділігін қамтамасыз етудің ажырамас шарты болып табылады. Техникалық құралдар, диагностикалық құралдар, түзете-дамыту және ойын материалдары, сондай-ақ оларды сақтау жүйесінің дұрыс ұйымдастырылуы зерттеулерді заманауи деңгейде жүргізуге және сенімді нәтижелер алуға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, балалардың жас және жеке ерекшеліктерін ескере отырып, әртүрлі түзете-дамыту бағдарламаларын іске асыруға, ата-аналар мен педагогтерге психологиялық ағарту және кеңес беру жұмыстарын жүргізуге, сондай-ақ педагог-психологтың жұмыс уақытын тиімді пайдалануға жағдай жасайды. Жабдықтарды жүйелі түрде жаңарту және толықтыру, психологиялық практикадағы заманауи үрдістерді ұстану және білім беру ұйымының қажеттіліктерін ескеру білім беру үдерісінің барлық қатысушыларына сапалы психологиялық сүйемелдеуді қамтамасыз етеді.

ҚОСЫМША

20 КЕСТЕ. №70 БҰЙРЫҚ БОЙЫНША МІНДЕТТІ ЖАБДЫҚТАР ТІЗБЕСІ

№ п/п	Атауы (№70 бұйрық бойынша)	Негізгі орнала- стыру аймағы	Мақсаты
486	Компьютерге ар- налған тумбочкасы бар үстел	Жұмыс аймағы	Педагог-психологтың жұ- мыс орнын ұйымдастыру
487	Шынтақшалары бар аунақшаларда айна- латын кресло	Жұмыс аймағы	Маманға арналған эрго- номикалық орындық
488	Жартылайашық шкаф	Жұмыс аймағы	Әдістемелік әдебиеттерді, оқу құралдарын, құжат- тарды сақтау
489	Жартылай жұмсақ үстел	Кеңес беру ай- мағы / Жұмыс аймағы	Келуші немесе педа- гог-психолог үшін
490	Тербеліс әсері бар жартылай жұмсақ кресло	Кеңес беру ай- мағы	Кеңес беру кезінде келушілерге арналған негізгі орындық
491	Шағын журнал үстелі	Кеңес беру ай- мағы	Майлықтарды, жадына- маларды, сауалнамалар- ды орналастыруға ар- налған жұмыс үстелі
492	Балалар үстелі	Диагностика- лық-Түзете ай- мағы	Диагностика және сабақ кезіндегі баланың жұмыс орны
493	Балалар орындығы (2 дана)	Диагностика- лық-Түзете ай- мағы	Балаларға арналған орындықтар (ойын ай- мағында қолдануға бола- ды)
494	Жұмсақ пұф (2 дана)	Ойын релаксация аймағы / Диагно- стикалық-Түзете аймағы	Жұмсақ орындық, ойын модулі, қосымша орын
495	Магнитті/тығынды тақта	Диагностика- лық-Түзете ай- мағы	Көрнекі жұмыс, ынталан- дыру материалын көрсету үшін
496	Жиында микро- фон-телефон гарни- турасы және web-ка- мерасы, интернетке қол жеткізу мүм- кіндігі бар дербес компьютер	Жұмыс аймағы	Деректерді өңдеуге, онлайн-кеңес беруге ар- налған негізгі компьютер

497	Үстелге арналған а кустикалық жүйе	Жұмыс / Релак- сация аймағы	Музыканы, табиғат дыбы- старын ойнату үшін (ре- лаксацияда)
498	Маршрути затор	Жұмыс аймағы	Интернетке қол жеткізуді қамтамасыз ету
499	Көп функционалдық ұрылғы (көшіргіш/ принтер/сканер)	Жұмыс аймағы	Басып шығару, көшіру, сканерлеу
500	Портативті колонка	Жұмыс / Релак- сация аймағы	Сабақтар мен релакса- цияға арналған мобильді аудио
501	Желілік фильтр (2 дана)	Жұмыс аймағы	Жабдықты кернеудің төмендеуінен қорғау
502	Ойын әрекетін да- мытуға арналған ойын немесе ойын- шық (10 дана)	Ойын релаксация аймағы	Ойын терапиясы үшін мін- детті минималды ойын- шықтар
503	Ақыл-ойы бұзылған балаларды психо- логиялық-педаго- гикалық тексеруге арналған жиын	Диагностика- лық-Түзете ай- мағы	ЕБҚ бар балалармен жұмыс істеу үшін (бар болса)
504	Әдістемелік әдеби- еттер	Жұмыс аймағы	Психологтың кәсіби кітап- ханасы
505	Қабырғалық бакте- рицидті сәулелендір- гіш	Жұмыс аймағы / Жалпы үй-жай	Ауаны зарарсыздандыру (санитарлық нормалар)
506	Үстелге арналған түрлі-түсті релакса- ция шамы (2 дана)	Кеңес беру / Ре- лаксация аймағы	Тыныштандыратын ат- мосфераны құру
507	Ынталандырушы көрнекі- дидактика- лық материал	Диагностика- лық-Түзете ай- мағы	Диагностика мен са- бақтарға арналған карта- лар, кестелер, суреттер
508	Еденге арналған кілем жабыны	Ойын релаксация аймағы / Диагно- стикалық-Түзете аймағы	Еденде жұмыс істеуге арналған жұмсақ жабын, аймақтарға бөлу

